

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60606
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXI, Nr. 20

KETVIRTADIENIS. SPALIO [OCTOBER] 1, 1981

LIBRARY

KAINA 25 c.

OCT 5 1981

STATE H...
CP...
**Kaip jaunuoliai
renkasi profesijas**

KASDIEN

SKANDALAS ČIKAGOJE PRIE GERO NEPRIVES ŠVIETIMAS TIK... APIE KAINAS

Visas sviestas nujaučia, o daugelis netgi žino Romos katalikų bažnyčios kunigų užkulisinį gyvenimą. Pavyzdžiui tokioje Lietuvoje retos kurios parapijos klebonijoje nebūdavo "gaspadinės", reto kurio kunigo giminės ir jis pats neturtėdavo kaip ant mielių.

Čikagoje archidiecezijoje panašus skandalas kilo dėl kardinolo Cody finansinių machinacijų, į kurias įvelta ir nuo jaunų dienų kardinolui pažįstama Mrs. Helen Dolan Wilson.

Doriems Romos katalikų bažnyčios katalikams tai yra baisus smūgis, kai netgi ir kardinolas...

Nenuostabu, kad didesniuose miestuose sutemus nesaugu išeiti į gatvę, kad fermeriai turi turėti po kelis šunis apsaugojimui nuo plėšikų. Išties, kaip praneša FBI, kas vieną minutę visoje šalyje vyksta vienas kriminalinis nusikaltimas, o kas 23 minutės viena žmogžudystė.

Ypač baisu, kad kriminaliniai nusikaltimai keturis kartus sparčiau plečiasi už gyventojų skaičiaus didėjimą. Arba, 55 procentais dabar daugiau kriminalinių nusikaltimų, negu buvo prieš dešimt metų.

Prie ko šalį prives pragmatistinės nuotaikos, pateisinančios priemones tikslui pasiekti, vilkai žino. Prie gero tai tikrai neprives.

Socialistinėse šalyse švietimas yra pirmoje vietoje. Gali lėšų trūkti pramonės ar žemės ūkio plėtimui, tik ne švietimui. Tai gali pasakyti netgi ir kiekvienas doras turistai lankęsis Lietuvoje, kokios geros sąlygos ten jaunimui mokytis švietis, kad užaugtų kultūringu žmogumi.

Kapitalo šalyse yra kitaip. Išimokslinimas prieinamas tik pasiturinčių tėvų vaikams. Taip buvo buržuazinėje Lietuvoje, taip yra netgi čia turtingiausioje pasaulyje šalyje Amerikoje. Jeigu koks varguolis ir prasimuša į aukštesnį mokslą, tai tik per neapsakomą vargą ar per laimę.

Paimkime šiemet, rimtesniame universitete ar kolegijoje mokslas per metus kaštuos mažiausia \$11,000, įskaitant ir pragyvenimą. Na, ir ar mažaaigis darbininkas gali leisti savo vaiką į mokslą, kai jo metinės pajamos dažnai nesiekia \$11,000!

Tiesa, didžiausias infliacijos kaltininkas yra karinis biudžetas, bet nemažai prie infliacijos didėjimo prisideda ir monopolinės kainos. Pagal klasikinę politinę ekonomiką kainų svyravimas priklauso nuo pasiūlos ir paklausos svyravimo,

Daugeliui ir Amerikos lietuviams pažįstamam lietuvių poetui Vacius Reimeriui šiemet sukako 60 metų. Ilgiausių metų, bičiuli! Red.

Paruoš tūkstančius kvalifikuotų darbininkų

24 tūkstančiai vaikų ir merginų rugsėjo pirmąją pradėjo mokytis respublikos profesinių technikos ir technikos mokyklų pirmajame kurse. Daugiau mokslėvių šiemet priimta į kaimo profesines technikos mokyklas, kuriose kartu su specialybe jie įgys ir vidurinį išsilavinimą. Iš viso šiemet bus ruošiami 160 specialybių darbininkai.

Vienuoliktajame penkmetyje respublikos pramonei, žemės ūkiui, aptarnavimo sferai profesinės technikos ir technikos mokyklos turi paruošti 124 tūkstančius kvalifikuo-

bet pasirodo, kad taip jau nebėra.

Štai, automobilių pasiūla yra daug didesnė negu paklausa, o automobilių kompanijos juos brangina taip, kad kuo daugiau pasipelnytų. Fordas skelbia, kad 1982 metų modelius pabrangins \$430, Chrysleris pabrangins \$622, General Motors—\$617.

Kainas nustatinėja ne tik automobilių kompanijos, jas nustatinėja didieji agrobizniai ir maisto produktams. Apsvarsto kiek reikia turėti pelno, o kad tiek turėjus, reikia parduoti už tiek.

Kol didžiojo biznio pelnai nebus pažaboti, infliacijai mažėti perspektyvos labai tamsios.

Turėkime galvoje, kad jau prasi-dėjo "Vilnius" vėjus atnaujinimui prenumeratų ir sukėlimui \$15,000 fondo. Matykime darbščiuosius va-jininkus, padėkime jiems šiame sunkiame darbe. S. J. Jokubka

tų darbininkų — 13 tūkstančių daugiau negu per praėjusius penkerius metus. Siekiama, kad iki penkmečio pabaigos kiekvienas jų auklėtinis kartu su specialybe įgytų ir vidurinį išsilavinimą.

Ypač daug dėmesio skiriama žemės ūkio darbininkų rengimui. Per vienuoliktąjį penkmetį jų planuojama išleisti 40 procentų daugiau negu per dešimtąjį. Jau šį rudenį 22 kaimo mokyklose bus rengiami gyvulininkystės kompleksų operatoriai, mechaninio melžimo, daržininkystės ir sodininkystės meistrai.

Parngti aukštos kvalifikacijos darbininkus galima tik turint gerą gamybinio mokymo bazę, todėl šį penkmetį ji bus sparčiai plečiama. Štai Vilniuje naujaisiais mokslo metais rikiuotėn stojo profesinė technikos mokykla, kuri ruoš statybininkus. Statomos dar kelios mokyklos: Kaune, kur mokysis buitės tarnybos darbuotojai, Utenoje — mėsos ir pieno pramonės darbininkai, Sniečkaus gyvenvietėje — darbininkai Ignalinos atominėi elektrinei. Kaune, Panevėžyje ir Alytuje išaugs profesinės technikos mokyklos, kurios kvalifikuotais darbininkais aprūpins respublikos statybas. E.

Jeigu žmogus nori pereiti per gyvenimą ne kaip šėšelis, jis turi kentėti ir džiaugtis, mylėti ir galvoti, veikti, dirbti ir kurti.

A. Venclova

Kentėk. Mirk. Bet būk tu, kuo privalai būti: Žmogumi. R. Rolanas

Gyva ir judru LLKJS Klaipėdos miesto komitete. Jaunuoliai ateina kelialapių, teiraujasi apie profesijas, kurių galima išmokti, domisi kultūrinio ir sportinio profesinių technikos mokyklų gyvenimu.

Į šešias miesto profesines technikos ir dvi technikos mokyklas, šiemet bus priimta 2070 vaikų ir merginų. Dabar jau priimta per 1600 mokslėvių. Daugiau kaip 700 komjaunuolių priimta į mokyklas su kelialapiais. Jau dabar miesto 42, 46 ir 53 profesinės technikos mokyklos pilnai sukomplektuotos.

Mokslėviams yra galimybių pasirinkti profesijas pagal pomėgį. Dabar mieste ruošiami laivų remontininkai ir mašinistai, statybininkai, ryšininkai, siuvėjai, pramonės darbininkai. Baigusieji mokyklas kvalifikuoti darbininkai nukreipiami dirbti į miesto įmones.

Susidomėjimas darbininkiškomis profesijomis kasmet auga. Tai nemažas komjaunimo miesto komiteto, vidurinių mokyklų komjaunimo organizacijų, įmonių — šefų, pačių profesinių technikos mokyklų komjaunimo komitetų nuopelnas. Per keletą metų susiklostė gražios mokslėvių profesinio orientavimo tradicijos. Mokslo metais vidurinių mokyklų klasėse rengiami pokalbiai, disputai, susitikimai su kadriais darbininkais, įmonių vadovais, profesinių technikos mokyklų mokslėviais ir dėstytojais. Labai naudingos esti mokslėvių darbo ir poilsio stovyklos, kuriose mokslėviai dažniausiai ilsisi ir dirba kartu su įmonių ir organizacijų atstovais. Tai padeda geriau susipažinti su įmonių kolektyvų gyvenimu, darbo sąlygomis, ugdo mokslėvių pagarbą doram ir sąžiningam darbui.

Viena efektyviausių profesinio orientavimo darbo formų — mokslėvių, besiruošiančių pasirinkti darbininkiškas profesijas, sąskrydžiai. Jų metu vyksta susitikimai su būsimo specialybės atstovais, darbo pirmūnais, buvusiais profesinių technikos mokyklų auklėtiniais. Sąskrydžiui baigiantis paprastai išduodami komjaunimo kelialapiai mokslėviams. Žodžiu, miesto vidurinių mokyklų mokslėviai gali dar būdami mokyklos suolo apsispręsti, pasirinkti mėgstamą specialybę visam gyvenimui.

Suprantama, vien mokyklų ir šefų — įmonių, profesinių technikos mokyklų komjaunuolių pastangos būtų dar vaisingesnės, jei būtų glaudesni mokyklų ir šeimų kontaktai. Be to, kai kurios miesto pramonės įmonės per mažai rūpinasi darbininkų pamaina, ne visada noriai sutinka mokslėvius, atvykusius ekskursijon. Daug kas priklauso ir nuo pačių profesinių technikos mokyklų bazės. Taigi spręstinų problemų yra. Edvardas Kūrsakas

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60606 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-730)

Planuoja iš neturtingų imti dar daugiau

Prez. Reaganui iš pažadų, kad Ameriką pastatys ant kojų dirbti, niekas neišėina. Liaudis piktinasi nesiliaujančia infliacija, darbininkai sunerimę didėjančiu nedarbu, vidutiniškieji biznieri ir kompanijos piktinasi paskolų brangėjimu, varguomenė stačiai aliarmojuoja dėl socialinių programų siaurimo, ypač susirūpinę Social Security pensininkai. Tesidžiaugia tik didžiojo biznio interesai sumažinimu mokesčių už pajamas. Jiems taip, reagoekonomika eina į naudą, kai pajamų mokesčių reikės mokėti apie 40 procentų mažiau.

Ypač prez. Reaganas įkliuvo su užmojais subalansuoti valstybės biudžetą. Iš planų, kad tai pavyks padaryti socialinių programų sąskaita, kaip pasirodo vargiai kas bus galima padaryti. Darbo liaudis, varguomenė, pensininkai stačiai sukilo. Nori ar nenori turėjo atkreipti dėmesį į karinį biudžetą. Bet irgi vargiai ar pakaks. Todėl žmogus su savo patarėjais sugalvojo didinti pirkimo ir pardavimo mokesčius. Kol kas didinti tabako ir alkoholinių gėrimų pirkimo ir pardavimo aptaksavimus.

Šis sugalvojimas reakcioniškiausias mokesčių sistemos politikoje. Kad liaudis dar labiau nepradėtų rūstauti, labai galimas daiktas, tepasirinko "aukoms" tabaką ir alkoholinius gėrimus, dėl kurių brangėjimo kelti protestai būtų nei šis, nei tas, kai prieš tabaką ir svaigalus varoma propaganda. Bet kas gali užtikrinti, ar tai nėra pirmas žingsnis šiuos mokesčius plėsti.

Reakcioniškiausi šie mokesčiai yra dėl to, kad juos lygiai tiek moka kaip milijonierius, taip skurdžius. Pavyzdžiui, milijonierius už pokelį cigarečių moka 20 centų pirkimo ir pardavimo mokesčių, skurdžius irgi 20 centų. Milijonieriui mokėti 20 centų vieni niekai, bet skurdžiui jau nemažas pinigas. Arba paimkime duoną. Milijonierius už duoną pirkimo ir pardavimo mokesčių moka lygiai tiek pat kiek skurdžius, ir abu suvalgo tiek kiek reikia pasimaitinti. Šitokius mokesčius Leninas yra pavadinęs varguomenės apiplėšimu.

Mokesčiai už asmeninį turtą, jau kitas reikalas. Milijonierius už savo sidabrinus šaukštus, šakutes ir peilius moka pagal jų vertę, skurdžius už savo plieninius ar geležinius šaukštus, šakutes ir peilius moka pagal jų vertę. Milijonierius už liuksusinius savo namus moka pagal jų vertę, skurdžius už savo vos besilaikančią stubelę moka pagal jos vertę. Bet šie už turtą (personal property) mokesčiai, kaip žinia, daug kur yra beveik negyva raidė, ypač už judinamą turtą kaip už baldus, automobilius ir p. Jie daug kur beveik negyva raidė, kad milijonieriai lygiai traktuojami pagal turtą kaip skurdžiai.

Jeigu prez. Reaganas be tabako ir alkoholinių gėrimų šiuos pirkimo ir pardavimo mokesčius plės, bus dar vienas būdas iš biednų imti ir turtingiems duoti, kaip kad yra su mokesčiais už pajamas.

Svarbiausia—budėti taikos sargyboje

Kapitalistinio pasaulio didžiųjų šalių imperialistinėms jėgoms pavykus sustabdyti detentės procesą, tarptautinis klimatas pašvinko paraku, grėsmė kilti branduoliniam karui padidėjo kaip niekad. Ypač prie šio visko daug prisidėjo rūsti Vašingtono užsienio politika bloginti santykius su Tarybų Sąjunga, spaudimas, kad sąjungininkai didintų savo karinius biudžetus, ginkluotųsi ir sutiktų, kad Vakarų Europoje būtų išdėstytos branduolinės raketos, o prez. Reagano paskelbimas neutroninės bombos "legale" bomba aiškių aiškiausiai parodė, ko agresyvos imperialistinės jėgos siekia.

Jeigu pasaulio taikos jėgoms nepavyks užkirsti kelią agresyviojo imperializmo šiems siekiams, pasaulį gali ištikti tragedija. Šiurpas krečia kokias nelaimes pasauliui buvo atnešę praėjusieji du pasauliniai karai, kiek buvo sugriovimų, žmonėms sukeltų kančių, kiek buvo palieta kraujo, kiek žuvo žmonių, kiek liko suluošintų. Kokią nelaimę atneštų branduolinis karas — neįsivaizduojama. Kaip daugelis mokslo vyrų konstatuoja, įvyktų visiškai pasaulio sugriovimas, žmonijos užnuodijimas radioaktyvėmis nuosėdomis, civilizacija būtų nušluota nuo Žemės kamuolio, ir, labai galimas daiktas, pasaulį ištiktų legendarinės Atlantidos likimas.

Kad taip neįvyktų, vienatinė alternatyva yra tartis už derybų stalo, taikiai spręsti nesutikimų problemas. Tarybų Sąjunga seniai pakartodama siūlo tartis, kad tam būtų pastotas kelias per susitarimą mažinti ginklavimosi varžybas, per susitarimus siekti nusiginklavimo, kad pasaulyje karų grėsmės būtų pašalintos visiems laikams, kad pasaulyje visos tautos būtų lygiateisės, kad visų girdėtusi balsas, kad ginklais šnektą būtų uždrausta. Tačiau agresyvos imperialistinės jėgos apie tai nenori girdėti. Jų šūkis yra: "Better death, than red".

2

Vakarų Vokietijoje nacių likučiai tebebujoja

Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje veikia 75 neofašistinės organizacijos. Šis skaičius pateiktas vidaus reikalų ministro G. Baumo pranešime. Tačiau demokratinė visuomenė yra įsitikinusi, kad skaičių 75 reikia padauginti mažiausiai du kartus. Dokumentacijoje, kurią paskelbė nacizmo laikais persekiotų asmenų susivienijimas — antifašistų sąjunga, nurodoma, kad didelę dalį "rudųjų" organizacijų valdžia nelaiko neofašistinėmis. Nebaigtiems traukti hitlerininkams pakanka užsimaskuoti nekaltu pavadinimu ir jie neliečiami. Pavyzdžiui, pavadinimu "Hiag" (ši santrumpa reiškia "savitarpiskumu pagrįstos pagalbos sąjunga") maskuojasi buvusių esesininkų susivienijimas. Ką tik leidus ir faktiškai globojant Saro valdžia šie esesininkai surengė sambūrį Sarbruikene.

Nors Hofmano karinė-sportinė grupė formaliai uždrausta, ji tebegyvuoja: toliau organizuojamos treniruotės ir pratybos kitų šalių teritorijoje, ruošiamos "pasekėjų grupės". Atvirai varo savo žmogaus neapykantos kupiną rasistinę propagandą neonacistinė partija — nacionaldemokratų partija ir kitos "rudmarškininkų" organizacijos.

Visas jas įkvepia ir tai, kad

Vakarų Vokietijos justicija praktiškai nebaudžia nacistinių karinių nusikaltėlių, net jeigu jie patenka į kaltinamųjų suolą. Tai įrodo išteisinamieji arba švelnūs nuosprendžiai grupei budelių iš Maidaneko mirties stovyklos, taip pat atkaklus justicijos nenoras patraukti atsakomybėn buvusį gėsto šefą Prahoje Gerkę, buvusį Buchenvaldo koncentracijos stovyklos prižiūrėtoją Zomerį, jo bendrininką Ofą, kuris buvo vienas Vokietijos komunistų vado Ernesto Teimano žudiku.

Baumės išvengusių nusikaltėlių sąrašas didžiulis. Per visus VFR gyvavimo metus čia buvo patraukta atsakomybėn truputį daugiau kaip 80 tūkstančių nacistinių žudikų, bet tik 6 tūkstančiai iš jų susilaukė bausmės.

Priklausymas hitlerinei partijai praityje mūsų šalyje netrukdo gauti aukštas valstybines pareigas ir apdovanojimus, rašo profsąjungų žurnalas "Druk und papier". Tuo tarpu pats žodis "antifašistas" mūsų šalyje sukelia įtarimą. Policija ir teisingumas pro pirštus žiūri į dešiniųjų ekstremistų aktyvėjimą. Kol visa tai vyksta, negalima kalbėti apie tai, kad nutraukti ryšiai mūsų šalyje su hitlerine praitymi.

A. Grigorjevas

Geros valios įrodymas

Indokinijos šalys — Vietnamas, Kambudžija ir Laosas — vykdo aktyvią ir konstruktyvią užsienio politiką. Jos nuosekliai ir tvirtai gerbia visų kaimyninių šalių nepriklausomybę, suverenumą, teritorijos vientisumą ir saugumą. Naujas jų siekimo užtikrinti taiką ir stabilumą visoms Pietryčių Azijos šalims įrodymas yra tai, kad jos priėmė neprisijungusių šalių Delio konferencijoje iškeltą Indonezijos ir Malaizijos pasiūlymą surengti regionales konsultacijas, kurių tikslas — normalizuoti visų šio regiono šalių savitarpio santykius.

Tokiam dalykiškam Pietryčių Azijos šalių dialogui jau sudarytas konstruktyvus pagrindas. Jis išdėstytas Vietnamo Socialistinės Respublikos, Laoso Liaudies Demokratinės Respublikos ir Kambudžijos Liaudies Respublikos užsienio reikalų ministrų deklaracijoje "Dėl taikos, stabilumo, draugystės ir bendradarbiavimo Pietryčių Azijoje," kuri buvo priimta šių metų sausio mėnesį Hošimino mieste. Šiame dokumente trys šalys pareiškė, kad jos pasirengusios pasirašyti su Kinijos Liaudies Respublika dvišales taikaus sambūvio sutartis, taip pat apsvarstyti ir pasirašyti taikos ir stabilumo sutartį su ASEAN valstybėmis — Tailandu, Malaizija, Singapūru, Indonezija ir Filipiniais.

Tačiau Pekine buvo pareiškta didžiausias nepasitenkinimas šiais pasiūlymais. Kinijos valdovai ne tik

sustiprino propagandinį karą prieš Indokinijos valstybes, bet ir suaktyvino ardomąją veiklą prieš jas, tam naudodami nuolatines ginkluotas provokacijas Vietnamo pasienyje, polpotininkų gaujų likučius Kambudžijoje, separatistų būrius, siunčiamus iš Kinijos į Laosą. Jie siekia sudaryti prieš Indokinijos šalis savo rūšies antisocialistinių frontą, į kurį mėgina įtraukti ASEAN valstybes, nuolat bauginami jas nesama "Vietnamo grėsmė" ir maskuodami savanaudiškus planus paversti Pietryčių Aziją konfrontacijos ir įtempimo arena.

Nepaisant nesibaigiančių Pekino hegemonistų pinklių, Pietryčių Azijos rajone vis stiprėja siekimas užtikrinti gerą kaimynystę ir bendradarbiavimą. Kai kurios Pietryčių Azijos šalys pradeda suprasti, koks pražūtingas ekspansionistinis Kinijos militaristų užsienio politikos kursas. Kaip neseniai pareiškė Malaizijos užsienio reikalų ministras, Pekinas vykdo nenuoširdžią ir veidmainingą politiką, o tai, kad Jungtinės Valstijos ir kitos Vakarų šalys nuolaidžiauja Kinijai, kelia didelį Malaizijos ir kitų Pietryčių Azijos šalių susirūpinimą.

Galima tikėtis, kad Indokinijos pusiasalyje įvykusių permainų pripažinimas ir dalykiškas reagavimas į Vietnamo, Laoso ir Kambudžijos pasiūlymus, kaip normalizuoti santykius su kaimynais, sudarys realų pamatą taikai, stabilumui ir saugumui įtvirtinti Pietryčių Azijoje.

A. Stiklakis

Todėl niekaip nebuvo taip svarbu taikos šalininkams budėti taikos sargyboje. Žinoma, budėti nesudėjus rankas, o aktyviai dalyvauti taikos sąjūdžiuose, kelti taikos nuotaikas ir žodį visur kur. Europos žmonės darbo už taiką imasi rimtai. Vyksta sostinėse ir miestuose taikos šalininkų demonstracijos, keliančios protestą prieš išdėstymą branduolinių raketų ju kontinente, prieš prez. Reagano neutroninę bombą. Vakarų Europos žmonių balsas už derybas, kad agresyviojo imperializmo jėgų užmačioms būtų padarytas galas. Nemažiau sujūdę ir Amerikoje taikos šalininkai. Jie kelia savo balsą pažangnesnėse profsąjungose, civilinių teisių sąjūdžiuose, taikos komitetuose ir visur kur tik esti proga. Nes taika nepasiekiamama maldomis, už ją reikia veikti, reikia jos reikalauti.

Vilnius, 1981 spalio 1 d.

A. Grigorjevas

Vyksta kova už

"Prekyba ginklais", "šaudmenų tiekimas", "pistoletai juodojoje rinkoje"... Antraščių gausybė, spalvingi reklaminiai prospektai. Panaši reklaminė mozaika užpildžiusi dabar Vakarų pasaulio buržuazinių laikraščių ir žurnalų numerius.

Toks reklaminis triukšmas tiesiogiai atspindi realią padėtį. Visame kapitalistiniame pasaulyje vyksta aštri konkurencinė kova dėl rinkų. Šiose varžybose pirmąją Jungtinių Amerikos Valstijų. Bet kuriam "karštajame" pasaulio rajone šmėkščioja ginklai, krenta sviediniai, sproginėja minos su užrašais "Made in USA".

Štai "Tornado". "Geriausias NATO naikintuvas-bombonešis. Gali smogti galingus ir tikslus smūgius bet kokioje vietovėje, bet kokiomis meteorologinėmis sąlygomis, sėkmingai gali atakuoti tiek dienos metu, tiek naktį". Taip reklama šaukia apie naują mirtį nešantį ginklą. Arba apie Oto Milerio patrankėles... Ir čia duodami techniniai duomenys, adresai, telefonai, teleksas. Trūksta tik kainos, bet dėl jos galima visada susitarti.

Ginklų prekyba — tai ir arši kapitalistinių valstybių kova dėl rinkų. Užsienio spauda rašo, kad JAV ir VFR koncernai smarkiai susikibo dėl naujų tankų tiekimo Šveicarijos armijai. Šveicarijos karinė vadovybė nutarė "originaliai"

rinkas ginklams

išspręsti problemą. Netoli Berno miesto įvyks "tankų mūšis". Jame susitiks du pagrindiniai varžovai — VFR "Leopardas-2" ir amerikiečių "M-1". Dvikovos metu bus išaiškinta, kuris tankas geriau tinka Šveicarijos armijai. Ankstesnį mūšį laimėjo "leopardai". Todėl jau dešimt metų Belgijos, Olandijos, Norvegijos, Italijos ir kitų šalių kelias rieda VFR gamybos tankai. Kai dėl neutraliosios Šveicarijos, tai telieka spelioti: prieš ką ten ruošiasi panaudoti naujoves? Ar tik ne prieš studentus, maištaujančius Berno, Ciuricho ir Ženevos gatvėse?

Statistika rodo, kad kiekvienas doleris, JAV investuotas į karinės ekonomikos sferą, duoda monopolijoms 1,5 karto daugiau pelno negu doleris, investuotas į civilinę ekonomiką. Įdomu, kad iš 169 JAV karinio-pramoninio komplekso korporacijų (pagal 1977 metų duomenis) 94 gavo 50 procentų pelno, 49 — daugiau 100 procentų, o 26 — nuo 200 iki 2,000 procentų.

Todėl įtikinamai šiandien skamba K. Markso žodžiai, kai yra 50 procentų pelno, kapitalas pasirusęs nusilaužti galvą, prie 100 procentų pelno — jis pamina visus žmogiškuosius įstatymus, o prie 300 procentų pelno — nėra tokio nusikaltimo, kurio padaryti jis nesurizikuotų, nors jam ir grėstų kartuvės. **Vidas Rachlevičius**

Izraelio atominės bombos kūrimo istorija

Dar 1948-aisiais, netrukus po Izraelio valstybės įkūrimo, sionistiniai veikėjai pradėjo reikalauti, kad Izraelis išgytų branduolinį ginklą. 1952 metais buvo sudaryta speciali atominės energijos komisija, o dar po šešerių metų Nohal Soreke pradėjo veikti pirmasis Izraelio gamybos branduolinis reaktorius. Suprantama, jog prie jo lopšio stovėjo Jungtinių Amerikos Valstijų mokslininkai ir branduolinės energijos specialistai, kad būtent JAV tiekė Izraeliui 90 procentų jo atominiam reaktoriui reikalingo prisodrinto urano.

Dešimt metų amerikiečių kontrolieriai "stebėjo" izraeliečių darbą. Tai buvo periodas, kai šioje Artimųjų Rytų šalyje branduoliniai centrai augo lyg grybai po lietaus, kai stambiausias jų Dimonoje aiškiai pradėjo ruošti gaminti atominę bombą. Kaip tik tuo metu JAV kontrolieriai atsisakė toliau garantuoti taikų branduolinės energijos vystymą Izraelyje, perdavė šią užduotį Tarptautinei branduolinės energijos agentūrai, trumpai vadinamai IAEA. Kodėl?

Mislė imanama labai lengvai — Izraelis kategoriškai atsisakė pasirašyti tarptautinę branduolinio ginklo neplatavimo sutartį. Dėl to IAEA neturi galimybės kontroliuoti Izraelio veiklos šioje srityje. Kilus dideliui skandalui, 1970-aisiais JAV nusitęmė į Izraelį specialią komisiją. Ji, žinoma, matė toli gražu ne viską, nes ne viską jai rodė. Taigi, kaip 1970 metų liepos 18-ąją rašė "New York Times", amerikiečių ekspertai, grįžę iš Izraelio, negalėjo duoti garantijos, kad Dimonoje nedirbama kariniais tikslais. Taip buvo prieš vienuoliką metų. O toliau?

1974 metais tuometinis Izraelio prezidentas Efraimas Katciras pareiškė, jog Izraelis turi rimtą branduolinį potencialą. Kai vienas užsienio žurnalistas pasakė, jog tokia žinia galinti sukelti rūpesčių užsieniui, prezidentas atsakė: "Tegul pasaulis būna susirūpinęs, kiek jam patinka, mūsų tai visiškai neįjaušina".

remti, plačiai supažindina regiono jaunimą ir studentiją su kitu socialistinės sandraugos valstybių gyvenimu. Ji reguliariai organizuoja studentų ir moksleivių kūrybinius konkursus. Jų nugalėtojai lankosi Kuboje, Tarybų Sąjungoje, Čekoslovakijoje, kitose šalyse.

Daugelyje Lotynų Amerikos žemyno studentų asociacijai priklausančios studentų organizacijos kovoja už aukštojo mokslo sistemos demokratizavimą, už tai, kad vaikai ir merginos iš neturtingų šeimų galėtų mokytis.

Negalima nepaminėti, kad vietinė reakcija mėgina suskaldyti Lotynų Amerikos studentų gretas, atitraukti juos nuo kovos už tikrus žemyno jaunimo interesus. Todėl Lotynų Amerikos žemyno studentų organizacijai nuolat tenka atremti įvairių promaoistinių ir ultradešiniųjų studentų organizacijų, išpuolius. Ji ne kartą demaskavo vadinamosios "tarptautinės studentų konferencijos", kurią šelpia JAV specialiosios tarnybos, provokacinę veiklą.

Šiomis dienomis Lotynų Amerikos žemyno studentų organizacija — kovinis Lotynų Amerikos jaunimo būrys — numato, kaip toliau stiprins regiono jaunimo vienybę su darbininkų klase, visomis

Praėjo dar dveji metai, ir vienas atsakingas Centrinės žvalgybos darbuotojas pareiškė, jog Izraelis jau pasirengęs pasigaminti iki dvidešimties "beveik tinkamų naudoti" atominų bombų, panašų į tas, kurios buvo numestos ant Hirosimos ir Nagasakio (20 kilotonų galingumo). Per vėlesnius metus, branduolinės energijos specialistų nuomone, Izraelio galimybės branduolinio ginklo gamybos srityje gerokai pažengė į priekį. Ir čia visu pirma turimas galvoje Dimonos branduolinis centras.

Dar 1975-aisiais vienas Izraelio atominų ekspertų profesorius Solomas Aronsonas tvirtino, jog Izraeliui būtinas branduolinis ginklas tam, kad jis galėtų įvairyti baimės arabams. "Arabai turi žinoti, jog mes numatėme šimtą svarbiausių jų vietovių, kurių sunaikinimas iš pagrindų pakeis šio rajono žemėlapi".

Atominės energijos specialistai mano, kad Izraelis naudoja sunkiojo vandens reaktorių, kuriame naudojamas grynas uranas. Iš jo perdirbimo gaunamas plutonis — pagrindinė medžiaga, reikalinga atominės bombos gamybai. Kad šis tikslas jau pasiektas, patvirtino pernai įvykdytas "paslaptingas sprogdinimas", atliktas "kažkur Pietų Afrikos Respublikos teritoriniuose vandenyse". Šitai per apsirikiimą paskelbė JAV kosmonautikos specialistai po to, kai jų palydovas užfiksavo "ryškų blykstelėjimą, panašų į didžiulės energijos užtaiso sprogdinimą". Tuomet NASA atstovai dar nežinojo, kad jie atvėrė pasauliui akis į Izraelio drauge su PAR atliktą branduolinį sprogdinimą.

Pagalau dar vienas įdomus faktas. 1981 metų birželio 26-ąją buvęs Izraelio gynybos ministras Mošė Dajanas kalbėdamas per televiziją patvirtino, jog Izraelis ne tik turi pakankamai žinių apie branduolinio ginklo gamybą, bet ir gali ją pasigaminti šį ginklą.

J. S.-sys

demokratinėmis jėgomis kovoje prieš Amerikos imperializmo viešpatavimą Lotynų Amerikoje, už laisvės ir teisingumo triumfą.

A. Jakovlevas

Trumpai

— Prez. Reagano administracija rugsėjo 26 d. El Salvadoro militarinei chuntai pasiuntė dar keturis helikopterus, prikrautus amunicijos.

— Tekstilės ir drapanų profsąjungos suvažiavimas užgrybė rezoliuciją, kad reikia organizuoti masinę darbo žmonių politinę partiją. Rezoliucija įpareigojo profsąjungos vadovus tartis su kitų profsąjungų vadovais šiuo reikalu.

— Black Caucus grupės kongresmanas William Gray ragina, kad liaudis remtų reikalaujantį normalizuoti santykius su Angola atstovų buto įstatymo projekta 165. Viešai tuo reikalu atsisakė New Orleans mieste negrų suvažiavime.

— Atbėgė iš Kubos reakcininkai galvoja į JAV karinio laivyno bazę Guantanamo pasiūsti apie 3,000 antikomunistų kubiečių ir ten įkurti vyriausybę, nukreiptą prieš Fidel Castro.

3

Somozos pabėgėliai Hondūre kaip namie

Hondūre pasislėpę Somosos šalininkai gavo lokių teisių ir privilegijų, kokių niekada neturėjo Nikaragvos politiniai pabėgėliai, perėję sieną Anastasio Somosos valdymo laikais, tikėdamiesi išsigelbėti nuo diktatorinio režimo represijų.

Neseniai daugelis Hondūro visuomeninių politinių ir religinių organizacijų kreipėsi į vietinę valdžią, reikalaujamos iširti buvusių nacionalinių Somosos gvardiečių ir kitų iš Nikaragvos pabėgusių asmenų veiklą. Buvo pateiktas 25 žmonių sąrašas — 13 kariškių ir 12 civilių, kurie vadovauja kontrrevoliucinėms gaujoms, siautėjančioms Hondūro teritorijoje. Tai jie organizavo provokacijas prieš Nikaragvą.

Be to, šie žmonės kaltinami nusikaltimais prieš Hondūro patriotus. Galvoje turimi vadeivas tokių ginkluotų grupių, kaip "ypatingo

sios partizanų būrių pajėgos kovai prieš komunistus", "Nikaragvos išsivadavimo armija", "demokratinė revoliucinė sąjunga", atvirai niekinančios Hondūro valstybės įstatymus. Tačiau nors ir buvo pateikti įtikinami faktai, demaskuojantys nusikalstamą šių gaujų ir jų vadeivų veiklą, tardymas taip ir nebuvo atliktas.

Buvę Somosos pakalikai ir šiandien nebūdžiami gyvena Hondūre.

Juos apginkluoja, jiems moka. Jų žinioje — specialūs kurjeriai, kurie atvyksta į šalį ir išvyksta iš jos taip paprastai, tarsi būtų čia akredituoti užsienio misijų diplomatiniai kurjeriai. Žodžiu, Hondūro karinė chunta uoliai vaidina vaidmenį, kurį jai paskyrė Amerikos imperializmas, pavertęs šią šalį kontrrevoliucinės agresijos prieš laisvą Nikaragvą placdarmu. **Enrikė Mora**

Lotynų Amerikos jaunimas kovoja

Siomis dienomis Lotynų Amerikos žemyno studentų organizacija pažymi savo 15-ąsias metines. Vienas iš svarbiausių jos uždavinių — mobilizuoti Lotynų Amerikos šalių vaikus ir merginas į kovą už laisvę, demokratiją ir socialinę pažangą, prieš Amerikos imperializmo išgalėjimą. Beveik 30 Lotynų Amerikos žemyno studentų organizacijai priklausančių nacionalinių studentų asociacijų aktyviai dirba propagandinį darbą su jaunimu, demaskuoja kruvinų, diktatoriškų režimų — paklusnių Amerikos imperializmo marionečių — nusikaltimus.

Genocidas Salvadore ir Jungtinių Valstijų intrigos prieš Kubą, politinių kalinių padėtis Čilėje ir Panamos liaudies kova už visišką suve-

renumą, — viskas rūpi šiai organizacijai. Lotynų Amerikos žemyno studentų organizacija nuosekliai rėmė Nikaragvos revoliuciją vadovaujama Lotynų Amerikos jaunimo solidarumo su narsia salvadoriečių kova prieš Jungtinių Valstijų remiamą reakcinę chuntą kampanijai. Lotynų Amerikos žemyno studentų organizacijos iniciatyva kasmet kovo 4-ąją pažymima solidarumo su Puerto Riko liaudimi ir jaunimu diena. Tą dieną prieš 11 metų Puerto Riko sostinėje San Chuane policininkams susidorojant su manifestantais, reikalavusiais nutraukti Amerikos kišimąsi į jų šalies reikalus, žuvo studentė Antonija Martines.

Lotynų Amerikos žemyno studentų organizacija ypač stengiasi plėsti kampaniją socialistinei Kubai

Vilnis, 1981 spalio 1 d.

Italijoje gilėja visuotinė krizė

Italijos prekybos balanso deficitai per paskutinius penkis mėnesius pasiekė astronominę 10 tūkstančių milijardų lirų sumą. Tai beveik 3 tūkstančiais milijardų daugiau negu per tokį patį praėjusių metų laikotarpį. Italijos valiutos atsargos sumažėjo 5.5 milijardo dolerių. Infliacijos tempai prilygsta 21 procentui. Pramonės gamybos apimtis šių metų birželio mėnesį palyginti su praėjusių metų tokiu pačiu laikotarpiu sumažėjo 5,7 procento. Nuo šių metų pradžios vertybiniai popieriai prarado vidutiniškai 40 procentų savo vertės.

Kaip praneša TASS-as, neseniai Italijos premjeras Dž. Spadolinis susitiko su trijų pagrindinių Italijos profsąjungų atstovais ir svarstė darbo užmokesčio kėlimo klausimus. Profsąjungos reikalauja, kad darbo užmokestis būtų didinamas lygiagrečiai su infliacijos tempais. Tačiau tam labai priešinasi stambūs pramonininkai. Kaip rašo spauda, konkrečių nutarimų pasiekti nepavyko.

Tuo pat metu Italiją apėmė aštri finansinė krizė. Smarkiai krito daugelio stambių kompanijų akcijų

kursas. Kai kurie vertybiniai popieriai prarado net ketvirtadalį savo vertės. Kad išvengtų visiško ekonominio žlugimo, valdžia nutarė kelioms dienoms uždaryti visas šalies biržas. Tačiau ir tai reikiamo efekto nedavė. Akcijų kursai toliau krenta.

Atsiliepi ir tai, kad po skandalingos istorijos su masonų lože "P-2" Italijoje beveik du mėnesiai buvo vyriausybės. Be to, JAV priemonės dolerio kursui pakelti susilpnino ir šiaip netvirtas Italijos lros pozicijas.

Italijoje dar labiau pagilėjo visuotinė krizė. Salyje 1,7 milijono bedarbių, per metus plataus vartojimo prekių kainos pakilo 20 procentų.

Italijos profsąjungų iniciatyva daugelyje šalies miestų liepos 15 dieną buvo surengta "kovos diena". Joje dalyvavo daugiau kaip trys milijonai metalurgijos, metalo apdirbimo, tekstilės pramonės darbininkų. "Kovos dienos" dalyviai pareikalavo, kad Italijos vyriausybė imtųsi kuo skubiausių priemonių ekonominei padėčiai taisyti.

J. Pūkas

KNYGA APIE NACISTINIUS NUSIKALTĖLIUS

Jungtinės Valstijos suteikė prieglobstį tūkstančiams nacistinių nusikaltėlių, padariusių Antrojo pasaulinio karo metais kruvinas piktadarybes. Dar vienas ryškus šio fakto įrodymas yra ką tik išėjusi žinomo Amerikos publicisto, vieno žurnalo "Nation" redaktorių Charles Allen knyga, pavadinta "Nacistiniai nusikaltėliai Amerikoje: faktai... veiksmai".

Knygos autorius nurodo, kad, kai kuriais apskaičiavimais, Jungtinėse Amerikos Valstijose nuo pelyno atpildo pasislėpę mažų mažiausiai 3 tūkstančiai nusikaltėlių, dėl kurių kaltės buvo nužudyta keliasdešimt tūkstančių žmonių ir kurių ieško TSRS, Lenkijos, Vengrijos, Bulgarijos, Jugoslavijos, Rumunijos, VDR, Italijos, Danijos, Olandijos, Prancūzijos ir Belgijos vyriausybės. Jis išvardija kai kuriuos iš jų, padariusius ypač sunkius nusikaltimus. Pirmiausia tai broliai Sergejus ir Mikola Kovalčiukai, kurie tarnavo policininkais Ukrainoje ir Lenkijoje. Šiuo metu abu gyvena Philadelphijoje (Pensylvanijos valstija). JAV globoja Sergejų Chutyriuką, kurį tarybinis teismas už akių nuteisė už masines šimtų žmonių žudynes Baltarusijos teritorijoje buvusiose koncentracijos stovyklose. Dabar jis kuo ramiausiai gyvena New Brunswicke (New Jersey valstija).

Negali nuplauti tarybinių žmonių kraujo nuo savo rankų kitas Jungtinių Valstijų pilietis — Bogdanas Kozijus, kuris, tarnaudamas baudėjų būriuose, šaudė civilinius gyventojus Ukrainoje.

New Yorke gyvena vienas iš lietuvių tautos budelių Stasys Čekus, kuris vienu metu vadovavo gestapo įsteigta vadinamajai "Lietuvių valstybės saugumo policijai". Būdamas šiame poste, jis įsakinėjo kankinti ir šaudyti tūkstančius tarybinių piliečių. Bet to jam buvo maža. Atvykęs į Jungtines Valstijas ir gavęs Amerikos pilietybę, jis tapo vienu iš lietuviškųjų nacionalistų "Geležinio vilko" teroristinės organizacijos steigėjų ir vadovų. Įvairiuose JAV miestuose nuo teisingumo organų slapstosi tokie na-

cistiniai nusikaltėliai, kaip I. Popovas, P. Radčienka, L. Futala, Z. Katkinas, M. Dergačas ir kiti.

"Daugeliu atvejų Amerikos valdžia, — pasakė TASS-o korespondentui Ch. Allen, — žinojo apie kruviną nacistinių nusikaltėlių praeitį, bet vis dėlto nesiėmė jokių priemonių, kad išsiaiškintų naujų imigrantų gyvenimo kelią ir juos atiduotų teisingumo organams. Dar daugiau, jiems buvo ne tik suteikta pilietybė, bet ir šiltos vietos valstybės departamente, Centrinėje žvalgybos valdyboje, Federaliniame tyrimų biure, JAV gynybos ministerijoje, "Amerikos balso", "Laisvės" ir "Laisvosios Europos" radijo stotyse bei kitose valstybinėse įstaigose".

Allen papasakojo apie buvusio SD karininko Oto von Bolšivingo, pravardžiuojamo "Baronu", likimą. Jam pavyko slapta palikti Europą ir atvykti į JAV 1950 metais. Čia jis gavo gerai apmokamą vietą Centrinėje žvalgybos valdyboje, kur dirbo iki aštuonjo dešimtmečio pradžios. Išdaviką vlasovininką M. Šatovą išskėstomis rankomis sutiko tiek CŽV, tiek ir Pentagonas, kurie jam suteikė "konsultanto" tarybinėms problemoms postą. Vėliau jie padėjo jam tapti vienos iš autoritetingiausių JAV aukštųjų mokyklų — Kolumbijos universiteto — dėstytoju. Tėvynės išdavikas V. Samarinas (Sokolovas), prisidėjęs prie daugelio nusikaltimų, kuriuos vokiškieji fašistai padarė Tarybų Sąjungos teritorijoje, iki 1979 metų buvo Yale universiteto dėstytojas. Tačiau kai jo vardas atsidūrė Ch. Alleno sąrašuose, jis išvyko iš New Haven (Connecticut valstija) ir šiuo metu slapstosi vienoje iš šiaurės rytų valstijų.

Oficialios valdžios pozicija sukėlė didelį Amerikos visuomenės pasipiktinimą, ir tik jai reikalaujant Washingtonas buvo priverstas pradėti tirti kai kurias bylas. Kaip rašo Ch. Allen, dabar teisingumo ministerijos specialiu tyrimu skyrius "tiria" 233 nacistinių nusikaltėlių praeitį. Tačiau nusikaltėliams nėra reikalo nerimauti. Kaip nurodoma knygoje, net jeigu tyrimai vyks labai sėkmingai, jie gali pasi- baigti ne anksčiau, kaip po 8 metų.

Afganistano revoliucija nepriklausomybės sargyboj

Prieš 62 metus buvo pasirašyta Afganistano ir Anglijos taikos sutartis, kurioje anglai pripažino šios šalies nepriklausomybę. Sutartis reikė, kad baigėsi beveik amžių trukusi anglų okupacija Afganistane. Tais pačiais 1919 metais Afganistaną pripažino Tarybų Rusija, ir dvi kaimyninės šalys pradėjo vaisingai bendradarbiauti.

Kalnų šalis, kaip vadinamas Afganistanas, nuėjo ilgą nacionalinio vystymosi kelią, kol joje buvo įkurta respublika. Padaryti galą monarchijai pavyko tik 1973 metais. Tačiau liaudis negalėjo ir nenorėjo tenkintis buržuazine valdymo forma. Tikrieji patriotai dar 1965 metais įkūrė liaudies demokratine partiją ir kruopščiai dirbo, ruošdamiesi demokratinėi revoliucijai. Pirmasis jų kelio etapas buvo nelengvas. Valdžią šalyje pavyko paimti nusikaistamai H. Amino grupei, kurį pradėjo persekioti tikruosius patriotas, susidorodama su kiekvienu, kuris stodavo prieš klaidas ir ALDP politikos iškraipimus.

Naujas balandžio revoliucijos etapas prasidėjo 1979 metų gruodžio mėnesį, kai šaliai ėmė vadovauti sveikos jėgos su vienu iš ALDP įkūrėjų B. Karmaliu priešakyje. Buvo iškelti labai svarbūs uždaviniai — atitaisyti anksčiau padarytas klaidas, stiprinti partijos vienybę ir draugiškus santykius su Tarybų Sąjungos vadovaujamos socialistinės sandraugos šalimis. Tačiau Afganistano liaudies pergalė nepatikėjo Amerikos imperializmo jėgoms, Kinijos hegemonistams, vidaus ir užsienio kontrrevoliucijai.

Kaip tik nuo to laiko, kai prasidėjo naujas revoliucijos etapas, imperializmo ir reakcijos jėgos ėmė plėsti nepaskelbtą karą prieš Afganistano liaudį, kėsintis į jos suverenumą ir teritorijos vientisumą, nepriklausomybę ir laisvę. Vykdoma viena agresyvi akcija po kitos, į šalį siunčiamos teroristų ir žudikų gaujos, Pakistane įsikūrusiai kontrrevoliucijai teikiama plati finansinė ir karinė pagalba, organizuojamos įvairios diversijos, netgi apnuodijami moksleiviai, žudomi mulos ir mokytojai.

Šių veiksmų tikslas — aiškus — mėginama priversti Afganistaną pasukti iš nepriklausomo ir pažangaus vystymosi kelio. Tačiau, kaip rodo laikas, užsienio ir vidaus

kontrrevoliucijai nepavyko pasukti istorijos ratą atgal. Afganistano liaudis: valstiečiai, darbininkai, visi dirbantys gyventojai, inteligentijos ir dvasininkijos atstovai ryžtingai remia liaudies vyriausybę ir Afganistano liaudies demokratine partiją. Ši faktą ryškiai patvirtino tai, kad Afganistane buvo įkurtas nacionalinis tėvynės frontas, plati visuomeninė-politinė organizacija, kurios uždavinys — sutelkti visus afganus liaudies demokratinės partijos ir vyriausybės vadovaujamoje kovoje su Amerikos imperializmu. Kinijos hegemonizmo, regiono reakcijos pinklėmis.

Kartu liaudies valdžia respublikoje nuolat skiria dėmesį gyventojų, pirmiausia darbo žmonių, gerovės kėlimui. Per pastaruosius metus buvo žymiai padidintas darbininkų darbo užmokestis (pavyzdžiui, Kabulo namų statybos kombinatė iki 33 proc.), įvestas įstatymas dėl apmokamų dekretynių atostogų moterims. Sparčiais tempais statomi gyvenamieji namai, pirmiausia darbininkams ir žuvusių patriotų šeimoms.

Igyvendinamos plačios priemonės teikiant pagalbą valstiečiams. Vyriausybė lengvatinėmis sąlygomis duoda jiems sėklos, cheminių trąšų, aprūpina žemės ūkio inventoriumi ir technika. Steigiami kooperatyvai ir valstybinės masinų ir traktorių stotys. Respublikos laukuose pirmą kartą naudojama derliaus nuėmimo technika, taip pat Tarybų Sąjungos kombainai "Niva".

Žinoma, šalis pergyvena sunkų savo istorijos etapą. Bet ji yra visiškai įsitikinusi, kad Afganistano liaudis, kuri prieš 62 metus atsikratė Anglijos kolonializmo jungu, sugebės atremti balandžio revoliucijos priešų atakas. Šis įsitikinimas pagrįstas taip pat tuo, kad taikinga respublikos užsienio politika, kurios principai išdėstyti ADR vyriausybės 1980 m. gegužės 14 d. pareiškime, vis geriau supranta ir remia įvairių šalių tautos, pirmiausia socialistinės sandraugos valstybės su Tarybų Sąjunga priešakyje. Kaip ne kartą yra pabrėžę Afganistano valstybės vadovai, internacionalinė, broliška Tarybų Sąjungos pagalba, taip pat ir karinė, tvirtai garantuoja Afganistano Demokratinės Respublikos vystymąsi žengiant taikos ir pažangos keliu.

L. Biriukovas

Prancūzija panaikino saugumo teismą

Pasibaigė nepaprastoji Prancūzijos nacionalinio susirinkimo sesija, surengta sutinkamai su respublikos prezidento dekretu. Deputatai svarstė aktualias politines ir socialines bei ekonomines šalies problemas.

Pagrindinis nepaprastosios sesijos darbotvarkės klausimas buvo vyriausybės pateiktas įstatymo projektas dėl decentralizavimo, kuriame numatoma gerokai išplėsti vietinių valdžios organų igaliojimus.

Deputatai taip pat patvirtino įstatymo projektą, panaikinusį valstybės saugumo teismą, kurį kairiosios partijos laikė demokratijos pažeidimu, ir įstatymo projektą dėl amnestijos, pagal tradiciją skelbiamą, išrinkus naują šalies prezidentą. Tačiau skirtingai nuo ankstesnių amnestijų dabartinė taip pat taikoma darbo žmoniems, kuriuos

persekiuoja įmonininkai.

Apžvalgininkai laiko nepaprastosios sesijos rezultatus pirmuoju žingsniu vykdančiam reformoms, kurias kairiosios partijos pažadėjo ruošti prezidento ir parlamento rinkimams.

Kalbėdamas baigiamajame posėdyje, Prancūzijos ministras pirmininkas P. Morua pareiškė, kad vyriausybė ketina sušaukti rugsėjo ir kovo mėnesiais dar dvi nepaprastąsias parlamento sesijas, kuriose bus svarstomi pribrendę klausimai. Jis nurodė, kad deputatams bus pateikti svarstyti įstatymų projektai dėl bankų sektoriaus ir kai kurių stambių pramonės grupių nacionalizavimo, taip pat dėl pensijinio amžiaus palankstanti ir valstybinių televizijos bei radijo kompanijų reformos.

Vilnia, 1981 spalio 1 d.

Kaip "laisva" dipukų buržuazinė spauda

Buržuazinė lietuvių išėivių spauda, pirmą kartą pasitaikius, mėgsta postringauti apie tariamą spaudos laisvės nebuvimą Tarybų Lietuvoje. Iš kitos pusės, tuoj pat pasiskubina pabrėžti, kad vadinamajame "laisvajame" pasaulyje kiekvienas gali rašyti, kaip nori ir apie ką nori. O kaip gi yra iš tikrųjų?

Gal kai kam iš pirmo žvilgsnio taip ir atrodo. Tačiau liaudies išmintis moko, kad pirmas išpūdis dažnai būna apgaulingas. Pavartykime kai kuriuos išėivijos laikraštėlius ir pasidomėkime, kaip, pavyzdžiui, nušviečiamas Tarybų Lietuvos gyvenimas. Juoba, kad užsienio lietuvių pradėjo vis plačiau domėtis Nemuno krašto gyvenimu.

Tačiau, kad ir kiek besistengtume, net ir trumpuotėlytės žinutės, palankiai traktuojančios Tarybų Lietuvos pasiekimus ekonomikos, mokslo, kultūros ir kitose srityse, išėivių buržuazinėje spaudoje nė su žiburiu nerasime. O jei apie ką ir parašoma, tai tik taip, kad neatrodytu, jog tai liaudies valdžios nuopelnas. Todėl, skaitant tokias publikacijas, susidaro išpūdis, kad Lietuvoje sukauptos kone visos civilizacijos blogybės.

Štai kodėl taip nustemba daugelis užsienio lietuvių, apsilankę tėvų žemėje ir pirmą kartą susidūrę su realiaja padėtimi Tarybų Lietuvoje.

Nemuno krašto žmonių gyvenimo lygis nuolat kyla, diena iš dienos jie gyvena vis pasiturėčiau. Vis daugiau Lietuvos gyventojų išvyksta į užsienį. Keliaujama ne tik po Europą, Afriką, Aziją, bet nuvyksta ir už Atlanto.

Savo ruožtu besidomėdami gyvenimu Lietuvoje, išėiviai vis mažiau pašo įvairių "veiksnių" draudimų, drąsiau kontaktuoja su atvykstančiais iš Tarybų Lietuvos.

Todėl ir nerimsta, nenori taikytis su esama padėtimi veikėjai — "veiksniai". Į sales, kuriose susirenkama pabendrauti su atvykstančiais iš dabartinės Lietuvos, įleikia plytos, sudaroma kitų nepatogumų ir net nemalonių.

O kaip gi į tai reaguoja buržuazinė išėivių spauda?

Jeigu kas rašo taip, kaip to reikalauja antitarybinio pykčio apkinti "veiksniai", tai toks tekstas spausdinamas. Bet jeigu kas nors turi savo nuomonę, kuri skiriasi

nuo "veiksnių" oficialiosios, kreipitis į minėtas redakcijas nėra jokios prasmės.

Atrodytu, anokia čia problema: kaip galvoji, taip ir rašyk. Juk Vakarų pasaulyje, anot dipukų, klesti spaudos laisvė. Bet iš Kanadoje leidžiamo laikraštėlio "Tėviškės žiburiai" sužinome, kad ne taip jau viskas paprasta: "... mes bijome rašyti apie kai kuriuos įvykius ir žmones, nes esame iš pašalies įtaigojami ignoruoti faktus, nors jie yra visiems žinomi...". Jei rašome apie keliones po Europą ir egzotiškus kraštus su visais nuotykiams ir anekdotais, tai apie keliones į Lietuvą rašyti negalime".

Cia norėtusi pastebėti, kad apie pozityvius pasikeitimus Tarybų Lietuvoje parašytos žinutės buržuaziniai leidiniai neišspausdins, bet jeigu autorius ką norėtų pašiepti, iškreipti tarybinę tikrovę, tada, žinoma, galima, netgi labai prašoma, giriama, reklamuojama.

Pasiklausykime, kaip vaizdžiai minėtame išėivijos laikraštėlyje vieno straipsnio autorė aprašo išėivių bendravimą su tarybiniais žmonėmis: "... praėjusių metų rudenį Amerikos lietuvių kolonijas lankė iš Lietuvos atvykęs kompozitorius Benjaminas Gorbulskis, kurio populiarias dainas dainuoja dauguma mūsų muzikinių vienetų ir kurio plokštelių muziką girdime per mūsų radijo valandėles. Jo apsilankymas sukėlė "audrą stiklinėje". Mano telefonas vakarais be perstojo skambėjo "Ponia, ar jūs rašysite apie Gorbulskį?" Balsas buvo grasiantis, ir tolimesnis pasikalbėjimas rodė, kad aš, rašydama apie įvykų faktą, galiu pakenkti savo "žurnalistiniam prestižui".

Ogi reikalingas tas, kad kompozitorius atvyko iš Tarybų Lietuvos. To pakanka, kad reaktinė lietuvių spauda šį įvykį tvirtinėtų arba labai tendencingai jį traktuotų.

Ir visai kitas dalykas, jeigu kas nors pas išėivius atvyksta iš kapitalistinės šalies, o ypač iš priešingos Tarybų Sąjungai. Pavyzdžiui, Amerikoje besilankanti poetė Jolanta Melerytė, atvykusi iš Izraelio, buvo garsinama ne viename išėivijos leidinyje.

Tai tik pora pavyzdžių iš daugelio. Bet ir jie akivaizdžiai rodo, kam tarnauja toji "laisvoji" spauda tame "laisvajame" pasaulyje.

Algirdas Tūbelis

Didysis biznis niokoja gamtą

XX amžiuje žmonės daug kur jau spėjo nunickoti gamtą. Išnyko daug paukščių, žvėrių rūšių, kitų gyvūnų labai sumažėjo. Visame pasaulyje susirūpinta gamtos likimu, pabrėžtinai imta domėtis flora ir fauna. Tačiau Vakarų šalyse dažnai šis susidomėjimas išsigimsta.

Meilė gamtai pakvipo dideliu pelnu. Tūkstančiai profesionalių medžiotojų, ginkluotų automatiniais karabinais ir gaudymo priemonėmis, kas važiuoti, kas lėktuvais patraukė į Afrikos, Azijos, Pietų Amerikos šalis.

Tai didelis ir pelningas biznis. Štai turtingas Vakarų kolekcionierius už retą Brazilijos papūgą nedvejodamas paklo 10 tūkstančių dolerių, nes šių paukščių liko nedaug. Madingose Paryžiaus parduotuvėse kailinių iš egzotinių žvėrių kainos svyruoja nuo 20 iki 100 tūkstančių dolerių. Parduotuvėse gausu prekių iš krokodilo odos, dramblio kaulo, jūrų vėžio šarvo.

Remiantis paskutiniaisiais JAV žuvininkystės ir gamtos apsaugos tarnybos duomenimis, praėjusiais metais į Jungtines Valstijas įvežta 422 tūkstančiai gyvų paukščių, daugiau kaip 1,1 mln. roplių ir žvėrių už 129,6 milijono dolerių. Dešimtadalis jų atkeliavo nelegaliu keliu. Vienas Philadelphiaus prekiautojas driežus Fidžio saloje perka po 20 dolerių už porą, o Jungtinėse Valstijose parduoda už 550 dolerių. JAV teisingumo ministerija apskaičiavo, kad tokios prekybos metinė apyvarta svyruoja

ideologija nurodyti nuodyti Afrikos jaunimą, jį suskaldyti, atitraukti nuo kovos už naujos visuomenės sukūrimą, — sako KDTM generalinis sekretorius N. Razakarisua. — Tokiomis aplinkybėmis ištikimybė marksizmo-leninizmo ir proletarinio internacionalizmo principams yra tarnavimo liaudies interesams kriterijus".

Kad vis labiau domimasi moksliniu socializmu, TSRS pasiekimais kuriant komunizmą, rodo ir tai, kaip plačiai Afrikos žemėje buvo minimos V. Lenino gimimo 111-osios metinės. Tai patvirtina ir didelis susidomėjimas žemynė L. Brežnevo veikalais. "L. Brežnevas. Gyvenimo puslapiai" neseniai išleista Tanzanijoje.

Lenino idėjos skatina siekti socialinės pažangos Afrikoje. Pažangios orientacijos išsivadavusios šalys supranta, kad tik įvaldžius marksizmo-leninizmo teoriją galima išspręsti tokias nacionalinio vystymo problemas, kurios anksčiau atrodė neišsprendžiamos. K. T-sa

TRUMPAI

— International Harvester kompanija galvoja paleisti daugiau kaip 2,000 darbininkų. Daugiau kaip 20 žmonių Illinois kongresinė delegacija kreipėsi į armijos departamentą, kad kompanijai duotų užsakymų, nes kitaip kompanijai gali būti blogai.

— Tarybų Sąjunga praeitą mėnesį Vakarų Vokietijos Mannesman AG kompanijai davė užsakymą, kad pagamintų 1.1 milijono tonų dujotiekį. Jeigu Vašingtonas nedraustų Amerikos kompanijoms prekiauti su TSRS, šis užsakymas būtų tekęs amerikiečiams ir ryšium su tuo būtų atsiradę 4,500 naujų darbų.

nuo 50 iki 100 mln. dolerių.

Blogiausia tai, kad pirkėjams siūlomi tokie daiktai, kurie, atrodytu, niekam nereikalingi. Tai leopardo kailio paltai, aplankai knygoms iš krokodilo odos, įvairūs iš retų gyvūnų pagaminti, brangūs (ir todėl plačiai išreklamuoti) "medicininiai" preparatai. Šiuo metu Vakaruose populiarūs Kinijoje ir Japonijoje iš raganosių ar antilopių ragų gaminami liaudies medicinos preparatai. Tai ir specialiai apdoroti ragų gabaliukai, kurie neva padeda nuo galvos skausmo, ir tabletės, mažinančios temperatūrą. Jokio mokslinio pagrindo daugeliui šių "vaistų" gaminti nėra, tai šarlatanizmas, tačiau Vakaruose jie yra populiarūs, o tuo pačiu ir brangūs.

Didžiausią pelną duoda prekyba žvėrių kailiais. Kasmet į JAV įvežama 11,8 mln. retų kailių. Aišku, kad nemaža dalis įvežama oficialiai, bet apie penktadalį — kontrabandos keliu. Jais aprūpinami prabangūs madų salonai, turtingi amerikiečiai, kurių namai, automobilių sėdynės nuklotos kailiais.

Labai dideli kiekiai nelegalių prekių keliauja per Hongkongo aerouostą. Tiesa, čia dabar įkurta speciali tarnyba kovai su kontrabanda. Neseniai aerouoste buvo pakraunamas VFR kompanijos "Lufthanza" lėktuvas į Sveicariją. Specialiosios tarnybos agento dėmesį patraukė dėžės su užrašais "skalavimo milteliai". Jas atidarius, paaiškėjo, kad ten buvo slepiami leopardu kailiai. Dėžėse iš viso buvo 319 kailių, o tai prilygsta beveik dešimtdalui bendro leopardų skaičiaus pasaulyje.

Daugelio šalių vyriausybės imasi griežtų priemonių brakonieriams ir kontrabandininkams bausti. Tačiau jų pasiekimai šioje srityje kol kas kuklūs. "Didysis biznis" toliau niokoja visų žemynų gamtą.

Vidas Rachlevičius

APIE TABAKO ŽALĄ

Pasaulinės sveikatos apsaugos organizacijos ekspertai specialiaame pranešime apie tabako žalą perspėja, kad mirimų skaičius tarp rūkančių yra 70 procentų didesnis negu tarp nerūkančių. Pavojaus didžiausias medžiagos, kurią esama tabako dūmuose, yra anglies monoksidas, dervos ir nikotinas. Juos įkvėpiant mažėja krauja galia apsirūpinti deguonimi. Tai ypač pavojinga žmonėms, linkusiems į infarktą, taip pat nėščioms moterims.

Kaip pažymima PSAO pranešime, tabakas skatina skrandžio ir žarnyno ligas, opas. Palyginti su nerūkančiais, tarp rūkančiųjų du kart daugiau serga dvylikapirštės žarnos opa.

Žmonės, nerūpestingai rūkantys cigaretę, nesusimąsto, kad ji yra daugelio vėžio ligų priežastimi. Vien tik JAV 56 milijonai dabar sveikų amerikiečių, kaip pažymi ekspertai, gali susirgti vėžiu. Labai smarkiai plečiasi plaučių vėžys VFR, nuo kurio kasmet miršta 23000 žmonių.

Stengdamasi išgelbėti gyventojus nuo pavojingų rūkymo pasekmių, kai kurių šalių valdžia imasi priemonių tabako gaminių propagandai riboti.

Pirmoji šalis, priėmusi įstatymą, draudžiantį rūkyti visose viešose vietose, yra Suomija. 29 pasaulio šalys ant cigarečių pakelių spausdina išpėjimus apie tabako žalą.

AFRIKOJE DIDĖJA SUSIDOMĖJIMAS MOKSLINIŲ SOCIALIZMU

Socialistinės orientacijos Afrikos šalyse, ir visų pirma jų jaunoji karta, laiko marksizmo-leninizmo teoriją veiksmingu socialinės ir ekonominės pažangos įrankiu. Jos vis daugiau dėmesio skiria mokslinio socializmo ideologijai, įgalinčiai teisingai analizuoti vykstančius procesus ir priimti teisingus sprendimus liaudies masių interesais. Didelį jaunimo susidomėjimą marksizmu-leninizmu rodo, pavyzdžiui, tai, kad įsteigtas jaunimo fakultetas prie Kongo darbo partijos CK aukštosios partinės mokyklos. Kongo socialistinio jaunimo sąjungos aktyvistai ten studijuoja marksistinės-leninistinės filosofijos ir mokslinio komunizmo pagrindus, ruošiasi tapti agitatoriais ir propagandistais. Marksizmo-leninizmo klasikų veikalų ir socializmo kūrimo patyrimo nagrinėjimo kursai veikia An-Vilnis, 1981 spalio 1 d.

goloje. Mozambike, Benine, Seišelių salose ir kitose pažangios orientacijos šalyse.

Marksizmo-leninizmo disciplinos dėstomos Angolos, Benino, Etiopijos, Mozambiko, Madakaskaro mokyklose ir aukštosiose mokyklose. "Tik mokslinio socializmo idėjomis apsiginklavę piliečiai, — nurodo Madagaskaro nepriklausomybės kongreso partijos generalinis sekretorius Ž. Rabesahala, — gali sąmoningai suvokti nacionalinius interesus, ginti juos iš tikrųjų ir iki galo, tai yra būti tikri patriotai". Revoliucinės Etiopijos jaunimo asociacija, Angolos MPLA — darbo partijos jaunimo organizacija, Madagaskaro demokratinio jaunimo ir studentų komitetas (KDTM) ir kitos jaunimo organizacijos įpareigoja savo narius atkakliai studijuoti Markso-Lenino mokslą. "Imperializmas ir reakcija mėgina savo

Panevėžio stiklo fabrike "Smiltelė"

A. Gylis nuotraukoje (iš kairės į dešinę): Stiklo fabriko "Smiltelės" komplekso vedėja Danutė Muizytė ir valgyklos gamybos vedėja Emilija Bitaitienė su savo globotinėmis Danguole Venckute, Aldona Kalčinskaite, Milda Petronyte.

Pirmą kartą užsukus į valgyklos salę stiklo fabriko prekybiniame komplekse "Smiltelė" negali nepastebėti: gražūs baldai, puošnios užuolaidos, ant stalų — dailios servetėlės ir gėlių žiedai, ant sienų — tapybos darbai, tyliai groja muzika. Šviečiantis tablo siūlo pasirinkti vieną iš dviejų pietų kompleksų, kurie patenkina ir išrankų skonį. Gal todėl ir pageidavimų knygoje — vienos padėkos. Ir kas visų maloniausia — laikas "Smiltelės" nekeičia: kada čia beužsuktum, nei eilių, nei apniūkusių veidų, tik spėriai sukasi šeiminkės, kurioms į talką čia išrikiuota nemaža rankas vaduojančios technikos. Darnią tvarką ir gerą nuotaiką savo valdose sugeba organizuoti šio komplekso vedėja Danutė Muizytė, kurios profesinius sugebėjimus gražiai papildė potraukis poetiniam žodžiui:

jos skaitomų posmų mėgsta klausytis panevėžiečiai . . .

"Smiltelės" komplekse — valgykla, kavinė, parduotuvė, konditerijos cechasis. Po pamainos dažnas skubėdamas namo čia pat gali įsigyti šviežių kepinų ar pusfabrikėčių, kuriuos galima užsisakyti iš anksto. Po rekonstrukcijos atvers duris dar viena valgykla, kurioje bus organizuotas dietinis maitinimas.

— "Smiltelė" — viena iš 42 naujų visuomeninio maitinimo įmonių, atidarytų per pastaruosius penkerius metus mieste, — pasakoja Panevėžio valgyklų, restoranų ir kavinų tresto direktorė Teresė Žuromskienė. — Dar prieš keletą metų neturėjome mieste nė vienos pietų komplektavimo linijos, dabar jų — 10, kompleksiniai pietūs organizuoti visose darbininkų val-

PASVALIEČIŲ SPECIALISTŲ LAIDA

Joniškėlio tarybinis ūkis-technikumas išleido naują, 26-ąją specialistų laidą. Technikų ir mechanikų diplomus įteikė 98 dienos skyriaus absolventams.

33 žmonės baigė neakivaizdiniu būdu agronomijos specialybę. Diplomą su pagyrimu gavo Pasvalio rajono "Raudonos žvaigždės" kolūkio brigadininkė O. Janūnienė, Naradavos sodininkystės tarybinio ūkio darbininkė A. Pačežiūnaitė.

KYLA SVAJONIŲ PAUKŠČIAI

Apsilankyti jaunųjų technikų stotyje įdomu ne tik vaikams, bet ir suaugusiems. Čia puikiai matai, kokių gražių rezultatų duoda iš mažumės ugdomi pomūgiai, teisinga linkme nukreipti vaikų sugebėjimai.

— Daugelis mūsų buvusių auklėtinių — dabar plačiai žinomi konstruktoriai, garsūs mokslininkai ar novatoriai, — pastebi stoties metodininkė V. Mažeikienė. — Neabejotiną impulsą kūrybai, ieškojimams jiems davė užsiėmimai būreliuose, kurių stotyje net keliolika.

Nedidelėse dirbtuvėse, padedami aukštųjų mokyklų studentų, dėstytojų, įmonių ir gamyklų inžinierių, vaikai kuria ateities lėktuvus ir laivus, mokosi konstruoti stakles ir statyti namus. Beje, daugelis darbų siejasi su grynai praktiniais dalykais. Štai konsultuojant Antano Sniečkaus Politechnikos instituto specialistams, viename būrelyje pagaminta originali elektroninė sistema robotams valdyti. Ji jau pradėdama taikyti keliose miesto įmonėse.

Bene kūrybingiausias stotyje — aviomodelizmo būrelis. Su pasidžiavimu vaikai rodo prizus ir apdovanojimus, parsivežtus iš sąjunginių ir net tarptautinių techninės kūrybos varžybų. Stiklo lentynėse — "trofėjai", iškovoti Olandijoje ir Kanadoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Belgijoje. Ypač brangūs vaikams kosminių laivų "Sojuz" ir "Vostok", mėnulio modeliai, ant kurių — TSRS kosmonautų parašai. Šie darbai susilaukė aukšto įvertinimo tarybinių kosmonautų rengimo centre — Žvaigždžių miestelyje surengtoje sąjunginėje parodoje.

Kūrybinis jaunimo potencialas nuolat auga, teigia stoties darbuotojai. Jis didės ir toliau. Ypač dabar, kai vidurinis mokslas tapo visuotiniu ir privalomu. Ką tai reiškia, padeda įvertinti sociologai. Jų nuomone, darbininkai su viduriniu išsilavinimu kelis kartus dažniau imasi racionalizavinių veiklos, negu tie, kurie atėjo į fabriką ar gamyklą baigę tik septynias ar aštuonias klases.

Vedami sparnuotos svajonės ir pomėgio, vaikai ruošiasi įdomiam darbui. Ieškoti, kūrybiškai mąstyti juos moko jaunųjų technikų stotis.

gyklose, beje, pastaraisiais metais taip pat išgražėjusiose. Žmogui visai ne tas pat, kur ir ką valgyti: darome viską, kad pietų pertrauka kiekvienam taptų maloniu atokvėpiu.

Vida Bielskytė

TURTINGA BIBLIOTEKA

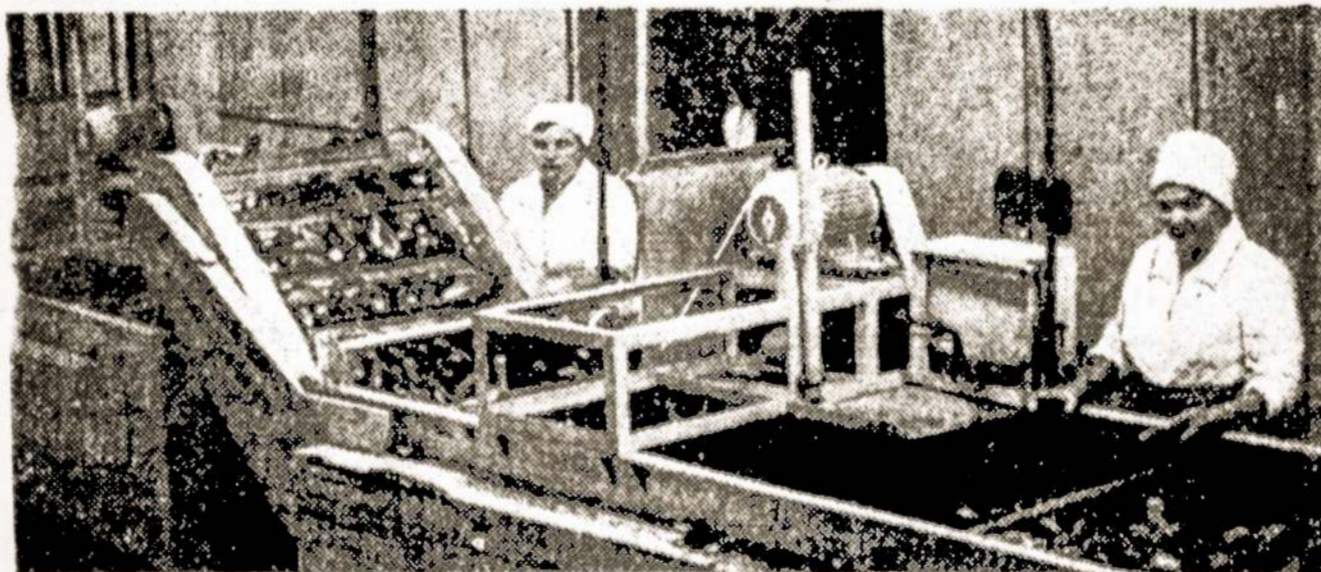
Kapsuko miesto centrinė biblioteka pažymi savo gyvavimo šešiasdešimtmetį. Neseniai ji įsikūrė naujose erdviuose patalpose. Dabar knygų lentynose telpa 40 tūkstančių tonų įvairios literatūros.

Pirmaisiais pokario metais bibliotekos fonduose buvo tik du tūkstančiai knygų. Jomis naudojosi 440 skaitytojų. Nuo to laiko knygų ir skaitytojų skaičius išaugo keliolika kartų. Specialioje skaitykloje sukaupta daug meno leidinių, 4000 plokštelių.

Biblioteka bus dar plečiama. Netrukus prasidės naujo priestato statyba.

A. Akelaitis

VILNIAUS KONSERVŲ FABRIKE

Iš Vilniaus konservų fabriko į sostinės ir aplinkinių rajonų parduotuves iškeliavo tūkstančiai indelių konservuotų agurkų. Konservų baro vyriausioji meistrė Danutė Širvienė sako, kad derlius šiemet gausus, darbo per akis, tik spėk sukstis. Žinia, pomidoras, agurkas ilgai negali gulėti, suges. Tai reikia kuo skubiau juos konservuoti. Šio baro darbininkams šiemet į talką atėjo naši kompotų ir marinatų linija.

Liniją aptarnauja penkiolika žmonių. Per parą jie užkonservuoja apie 7 tonas išrūšiuotų agurkų. Tai

tris kartus daugiau negu rankomis. Linija naudojama ir obuolių, slyvų kompotų gamybai.

Šiemet fabrikas planuoja užkonservuoti per kelis šimtus tonų agurkų, pomidorų, prispausti daugelį stiklainių sulčių, pagaminti kitokių vaisių ir daržovių produktų.

Fabrikui tiekia daržoves ir vaisius Vilniaus Panerio daržininkystės tarybinis ūkis, Buivydiškių tarybinis ūkis-technikumas bei kiti aplinkiniai ūkiai. Vien tik Vilniaus šiltnamių kombinatas šiemet fabrikui pateiks apie 50 tonų agurkų, 30 tonų pomidorų, petražolių, kitų daržovių.

ELVYROS OLUBIENĖS PARODA

Vilniuje, Dailės parodų rūmuose, vyko dailininkės restauratorės Elvyros Rūgytės-Olubiėnės restauruotų paveikslų bei jos tekstilės darbų paroda.

Restauravimo paslapčių E. Rūgytė-Olubiėnė mokėsi pas respublikos specialistus, gilino žinias Maskvos centrinėse restauracinėse dirbtuvėse, Leningrado Ermitažo restauracinėse dirbtuvėse, Lenkijoje. Ji yra pirmos kategorijos tapybos restauruotoja.

Į fabriką viena po kitos įrieda mašinos, prikrautos daržovių, vaisių. Naujoji kompotų ir marinatų linija nesustoja nė minutėi.

Baro darbininkės Pranė Kriaučiūnienė, Rasa Stankaitytė, Violeta Bernatavičiūtė džiaugiasi, kad jų darbas tapo žymiai našesnis, pagerėjo kokybė.

Jonas Girinis

L. Skirpsto nuotraukoje: Naująją liniją prižiūri V. Vaitkevičienė [kairėje] ir J. Visockaja.

LIETUVIAI SPORTININKAI

Su Tarybų Lietuvos sportinės delegacijos dalyviais, besiruošiančiais dalyvauti XVI sąjunginėje moksleivių spartakiadoje, buvo susitikę šios sąjunginės apžūros organizacinio komiteto atstovai olimpiečiai.

Lietuvai atstovauti buvo parinkti 376 sportininkai, 59 treneriai. Dalyvių tarpe — 26 TSRS rinktininių nariai, devyni pasaulio jaunimo ir jaunių pirmenybių medalininkai, trys Europos ir dešimt TSRS čempionų.

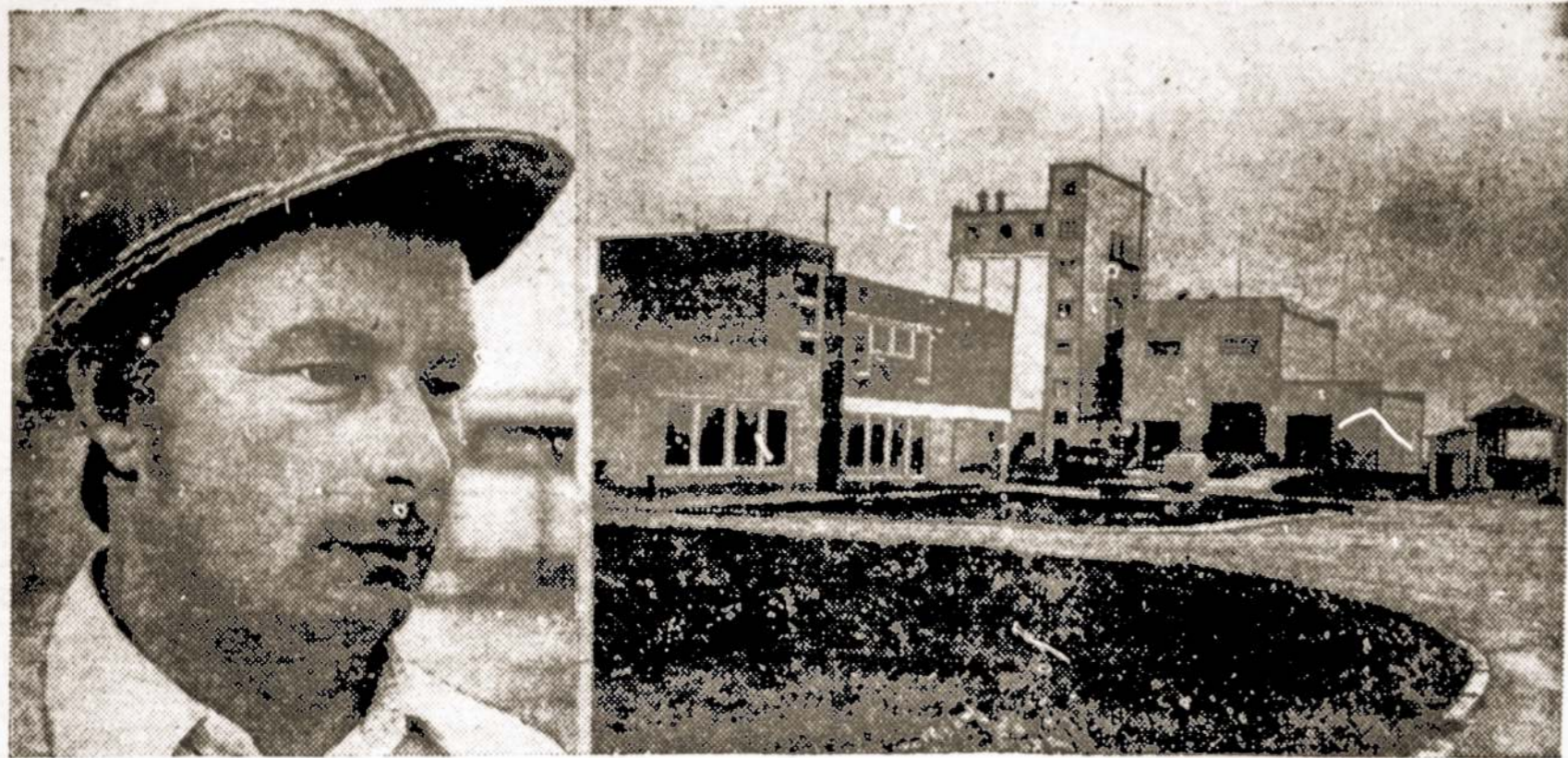
GERI NAMAI

Tarybų Lietuvoje daug rūpinamasi vaikų sugebėjimų lavinimu, harmoningu asmenybės ugdymu. Valstybės lėšomis veikia pionierių rūmai, jaunųjų gamtininkų, jaunųjų technikų stotys ir kitos užklasinio darbo įstaigos, kuriose moksleiviai po pamokų randa įdomių užsiėmimų. Daug vaikų klubų, būrelių įsteigta prie aukštųjų mokyklų, didesnių gamyklų ir fabrikų. Apie tai — šis pasakojimas iš Kauno.

Vilnius, 1981 spalio 1 d.

BRIGADININKAS

Žinios iš Kapsuko rajono

Autoriaus nuotraukose: Brigadininkas V. Banelis; naujoji Saločių tarpukinė gyvulininkystės įmonė.

Šių metų Lietuvos TSR Valstybinės premijos laureatas Vincas Banelis kaimo statybose žinomas ne tik savajame Pasvalio rajone. Pradėjo mokytis mūrininko amato gimtinėje — Nairiuose, o dabar jau trylikti metai vadovauja Pasvalio tarpkolūkinės statybos organizacijos mūrininkų brigadai. Per tą laiką daug jaunų žmonių jis išmokė ne tik mūrininko, bet ir kitų profesijų — dailidės, betonuotojo, stogdengio.

Pasvalio rajone daug pastatų, kuriuos pastatė Vinco Banelio vadovaujami vyrai. Tai fermos, gyvenamieji namai, ūkių gyvenvietės, mokyklos, vaikų darželiai. Pats paskutinis ir bene atsakingiausias brigados darbas buvo Saločių tarpukinės gyvulininkystės įmonės

statyba. Joje ypač pasireiškė brigadininko sugebėjimas organizuoti darbą, kruopštumas. V. Banelio brigada pasiekė bene didžiausią respublikos kaimo statybose išdirbi skaičiuojant vienam jos nariui.

Su laureatu teko kalbėtis jo jaukiame keturių kambarių bute, kurį jis gavo neseniai pastatytame Pasvalio mikrorajone. Brigadininkas parodė eilę garbės raštų, padėkų, kuriuos pelnė per darbo metus, parodė ir Darbo raudonosios vėliavos ordiną, kuriuo įvertinti jo nuopelnai. Netrukus iš darbo grįžo žmona, parbėgo sūnūs. Abu jie mokosi šeštoje klasėje, tėvo pavyzdžiu ruošiasi tapti statybininkais. Gal ir jų pirmuoju mokytoju statybose bus auksinių rankų meistras Vincas Banelis? . . . A. Norvaišas

PENSININKO DIENA

Didelis būrys pagyvenusių kolūkiečių buvo susirinkę į Plungės rajono "Socialistinio kelio" kolūkį į pensininko dieną. Juos šiltu žodžiu pasveikino kolūkio pirmininkas A. Jarumbauskas ir kiti.

Buvo įteiktos atminimo dovanos, išrinkta pensininkų taryba. Koncertavo Varkalių kultūros namų saviveiklininkai ir Nausodžio aštuonmetės mokyklos moksleiviai.

MAŠINA PAVADUOS DARBININKUS

Šiauliuose dešimt darbininkų pavaduos mašina, kuri klos šaligatvių plyteles ir kelių bortus. Tokią techniką serijomis pradėjo leisti "Mechanikos" eksperimentinės įmonės kolektyvas.

Per sparčiai traktoriai "dorojasi" su arkliais

Vyresnieji žmonės, gimę ir užaugę kaime, gerai prisimena tuos vakarus, kai suėję vyrai užtraukdavo visiems gerai žinomą dainą: "Oi žirge žirge . . ." Mena jie ir su sodietišku akcentu pasakoja apie vasaros naktigones, arklius. Tačiau tik pasakoja, prisiminimais gyvena. Nes žirgų nedaug belikę. Klausaisi jų ir su karteliu nori paklausti: ar ne per anksti mes nurašėm arklius? Ar nesukriaudžiame kaimo gyvenimo, atsiveikindami su arkliais darbininku, arkliais bičiuliu?

Pastaruosiu metu daug sodiečių persikėlė iš vieniemių į gyvenvietes, javus sėja ir bulves sodina bendruose sklypuose, kur plotus įdirba ir derlių nuima ūkių vadovai kalba, kad arklys prarado savo ankstesnę vertę. Traktoriai ir automobiliai, girdi, galingesni, greitesni ir šieno nepraso. Arklys — neekonomiškas padaras, ir nėra ko su juo cackintis.

Nenuostabu, kad šių metų pradžioje respublikos ūkiuose bebuvo 74 tūkstančiai arklių. Jų nuolat mažėja. Užpernai arklių kaimenė sumažėjo daugiau kaip šešiais tūkstančiais, pernai — bemaž dviem tūkstančiais. Per dešimtąjį penktąjį Kauno, Joniškio, Jonavos, Pakruojo ir Šakių rajonuose arklių sumažėjo maždaug trečdaliu.

Tuo tarpu sumanūs šeimininkai neskubėjo likti be arklių.

— Klysta ūkiai, arklių atsakydami. Be jų kol kas neįmanoma išsiversti, — tokia Kapsuko rajono "Sešupės" kolūkio pirmininko J. Miežlaidžio nuomonė.

Tai neginčijama tiesa. Arklių kol kas sunku pavaduoti, kai reikia į fermas atvežti nedidelius kiekius pašarų, šlapią rudenį pervežti iš Vilnis, 1981 spalio 1 d.

laukų į saugyklą šakniavaisius. Neįkainosi arkliai paslaugu, kai po javų pjūtės prireikia į daržines sugabenti šiaudus, iš laukų nurinkti akmenis.

J. Miežlaidžio požiūri palaike ne vieno ūkio vadovas. Visi žino, kokie buvo sunkūs pastarųjų metų rudėnys, kai nesibaigiantys lietūs trukdė laiku nuimti derlių. Ypač nepalankūs buvo 1980-ieji. Žinoma, daug lėmė geras darbų organizavimas. Tačiau, pasak specialistų, daug padėjo ir arkliai. Be technikos kasdien pašarus gabeno vežimais.

Traktoriai pravažiuoja, kur sausa, ogi su arkliais paranku vežioti ir iš šlapių vietų. Be to, vežimai negadina dirvų.

Si transporto priemonė turi ir daugiau teigiamų ypatumų. Pavyzdžiui, vežimus irgi aptarnauja daugiausia pensininkai, ir technika gali dirbti kitur: nuimti kukurūzus, arti dirvas. Be to, arkliai kasmet padeda sutaupyti po 30-40 tonų traktoriams naudojamo kuro.

Panašių pavyzdžių galima pateikti ir daugiau, nors, tiesa sakant, jų nėra apstu. Daug kur senukai dūsauja, kai nėra arkliai į turgų nukakti, iš miško malkų parsivežti arba karvei šieno parsigabenti. Nepatenkinti ir melioratoriai, kur ūkiuose negauna arklių, kai reikia į klampynę drenas pristatyti.

O kiek vargo būna pavasarį, kai reikia arkliai žemdirbių sodybiniam sklypams įdirbti. Kas antrame sklype tai didžiausia problema. Specialistai apskaičiavo, kad pagalbiniam ūkiui laiku aptarnauti reikia turėti vieną arklį penkiems ar šešiams kiemams.

Didelis arklinėkystės gerbėjas mokslininkas P. Vasinauskas teigia, kad Lietuvoje derėtų turėti apie 100 tūkstančių arklių. Tada

daugelis darbų bet koku oru būtų laiku baigti. Kiti specialistai mano, kad pakaktų ir 90 tūkstančių. Beje, visi sutinka, kad arklių turi būti daugiau. Ir reikia, kad jie būtų pajėgūs, nenusenę. Ypač dabar, kai plėtojamas pagalbinis ūkis.

Sito pasiekti, aišku, ne vienos dienos darbas. Dabar ūkiuose yra tik apie 31 tūkstantis kumelių. Kasmet iš jų gaunamas labai mažas prieauglis. Pavyzdžiui pernai iš kiekvieno jų šimto gauta vidutiniškai po 11 kumeliukų.

— Nėra reproduktorių, skundėsi ne vieno ūkio vadovas.

Iš dalies jie teisūs. Šiuo metu respublikoje tik daugiau kaip 500 eržių reproduktorių. Vadinasi, vidutiniškai dviem ūkiams tenka vienas eržilas.

Be abejojimo, turėti daugiau arklių galima ir kitaip. Respublikoje yra keli žirgynai ir 24 veislinės fermos, kur galima išsigyti kumeliukų.

Neseniai LKP Centro Komitetas ir LTSR Ministrų Taryba, apsvarsčius arklinėkystės būklę respublikoje, priėmė išsamų nutarimą, kuris įpareigoja imtis priemonių arklių skaičiui didinti. Kiekviename rajone numatytos arklių skaičiaus didinimo užduotys. Nutarimu taip pat numatyta plačiai plėtoti žirginių sportą, organizuoti arklių nuomą miestuose, gyvenvietėse, turistinėse bazėse.

K. Liutkevičius ir V. Armužas

UŽ 20 TŪKSTANČIŲ RUBLIŲ KMYNŲ

Ketvirtus metus Panevėžio rajono Daukniūnų kolūkio žemdirbiai auginą kmynus, aprūpindami jais kelis duonos ir pieno kombinatus. Šiemet jų derlius nuimtas nuo 209 hektarų. Už juos ūkis gaus beveik 20 tūkstančių rublių pajamų.

SUVALKIJOS KAIMO DABARTIS

Nuo Kapsuko pietinio pakraščio prasideda "Sešupės" kolūkio valdos. Tai vienas iš ekonomiškai pajėgiausių kolūkių šiame Suvalkijos rajone. Savo sąskaitoje valstybiname banke jis visada turi daugiau kaip du milijonus rublių, o kolūkiečiai taupomojoje kasoje laiko apie milijoną. Gerai jie uždirba, gražiai gyvena. Trisdešimt-treči metai ūkiui sumaniai vadovauja buvęs šių vietovių pavyzdingas ūkininkas, šandien Socialistinio darbo didvyris Juozas Miežlaidis. Jis daug padėjo pastangų, kad kolūkiečiai ne tik gerai uždirbtų, bet ir gražiai, kultūringai gyventų, plėstų savo akiratį.

— Ūkyje turėjome medelyną, — pasakoja Juozas Miežlaidis. — Paskui prie Dovinės upelio užveisėme 12 hektarų parką. Dabar jau medžiai dideli. Antras dviejų hektarų parkas žaliuoja kolūkio gyvenvietėje, Netičkampyje. Taip pat turime septynių hektarų sodą. Parke prie Dovinės baigiama statyti svetainė.

Kolūkiečiai su nemokamais turistiniais keliais kasmet keliauja po Tarybų Sąjungą ir užsienio šalis. Daugelis lankėsi Bulgarijoje, Lenkijoje, VDR. Kiekvienais metais 25-30 žemdirbių gauna nemokamus gydymuosius ir poilsinius keliažapius į Lietuvos ir kitų tarybinių respublikų kurortus.

PASIKEITĘS GYVENIMAS

Prie pat Sešupės išaugo centrinio Černiachovskio kolūkio gyvenvietė. Joje išsirikiavo erdvūs dviaukščiai ir vienaaukščiai kolūkiečių gyvenamieji namai. Gyvenvietėje nuosavus naujus namus pasistatė beveik visi kolūkiečiai, išskyrus tuos, kur gyvena kolūkiui priklausančiuose butuose. Nuosavame name gyvena ir pensininkų Juozo bei Antaninos Janulaičių šeima.

— Buržuaziniams laikais aš kumečiavau buvusiam Karalenkos dvare, Liudvinavo valsčiuje, — pasakoja Juozas Janulaitis. — Ar būčiau galėjęs tada išmokyti šešis savo vaikus? O štai Tarybų valdžios metais jie visi baigė mokslus, gražiai gyvena, turi savo nuosavus namus. Laimingi auga keliolika anūkų. Mudu su žmona gauname gerą pensiją, dar apie 1000 rublių pajamų per metus iš sodybinio sklypo. Gyvenk ir džiaukis!

Visi kolūkio žmonės gyvena pasiturinčiai. Kaip papasakojo kolūkio pirmininkas Antanas Kazemėkas, vidutiniškas kolūkiečio dienos uždarbis apie 10 rublių. Nemažas pajamas duoda ir sodybiniai sklypai. Tad žmonės stotasi naujus namus, išsigyja moderniškus baldus, buitinę techniką. Kas ketvirta kolūkiečio šeima turi lengvuosius automobilius. Kolūkio ekonomika, žemdirbių darbo ir buities sąlygomis domisi užsieniečiai. Kolūkyje lankėsi delegacijos iš Kongo, Lenkijos, VDR, Suomijos.

KUR TYVULIUOJA TVENKINIAI

Varėnos rajone prieš pusantų metų buvusio tarybinio ūkio bazėje isikūrė Kabelių živininkystės ūkis. Dabar čia 464 ha plotą užimančiuose septyniolikoje tvenkiniuose auginami veidrodiniai karpiai, keledės. Aptvaruose prie antidžių kryžstauja 19 tūkstančių baltaplunksnių ančių. Be to, ūkis fermose laiko 300 veršių.

Senieji verslai Lietuvoje

Geriausias puodžius ir medžio drožėjas, audėja ir mezgėja — dėl šių garbingų vardų kasmet Lietuvoje rengiamuose konkursuose varžosi šimtai žinomų liaudies meistrų. Neįprastos pirmenybės sutraukia žiūrovų minias iš visų respublikos kampelių. Jie gali pamatyti kaip dirba liaudies meno tradicijų tęsėjai, išigyti čia pat pagamintų dirbinių. Klumpės, lovatiesės, tautinės juostos, metalo kaliniai papildo ir muziejų ekspozicijas.

Ne tik šventėse "atgimsta" šimtmečius garsėję tradiciniai lietuvių gaminiai. Respublikoje sukurta iš tisa liaudies meno verslų pramonė.

Vien "Plungės" Miniijos liaudies meno verslų įmonė turi net kelis savo padalinius Žemaitijos miestuose ir miesteliuose. Štai Plungės ir Telšių tekstilės fabriko cechuose šalia modernių automatinų įrengimų pokši rankinės audimo staklės. Iš savo senelių perėmusios meistriskumą, jaunosios audėjos Dalia Vasiliauskienė, Ieva Basienė, jų darbo draugės kasdien išaudžia daug lietuviškais raštais išmargintų lovatiesių, kilimėlių, staltiesių, rankšluosčių. O ornamentais, kurių negali išmegzti moderniausias mašinos, vaikiškus drabužėlius, vyriškas striukes dabina paprasčiausiais virbalais mezgančios mezgėjos.

Su šiais auksarankių meistrų gaminiais dėkmingai konkuruoja plungiškiai dirbiniai iš medžio. Jų kūrėjų ir gamintojų — liaudies meistrų Vytauto Ulevičiaus, Virgijaus Barzdžiaus, Stasio Dautaro išdrožti velniai, laumės, kiti lietuviškų pasakų herojai, išraiškingos kaukės, senoviškos verpstės turi labai didelę paklausą. Ne tik Tarybų Sąjungoje, bet ir užsienio šalyse — Anglijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Prancūzijoje ir daugelyje kitų kraštų. Žinoma ir Kretingos "Akmenos" įmonės emblema. Lietuviški mediniai žaislai kasmet užkariau-

ja dešimtis tūkstančių įvairių pasaulio kraštų vaikų širdis.

Savo dirbinių šlove žemaičiams nenusileidžia aukštaičiai bei dzūkai. Štai Druskininkuose susibūrę gintaro apdirbimo meistrai. Iš lietuviškojo "aukso" pagamintos puošnios segės, karoliai, žiedai laimėjo ne vieną prizą tarptautinėse parodose. Pirkėjai mielai perka vazes, lėkštes ar padėklus, nupintus iš žilvicio vytelių. O gaminami šie originalūs suvenyrai Kaune. Čia esanti meno dirbinių įmonė garsėja ir nagingais specialistais, ir didžiule . . . žilvičių plantacija.

Senovės meistrų pasekėjai rūpinasi, kad jų pirmakū patyrimas nenuėitų užmarštin. Kaune atidaryta speciali profesinė technikos mokykla, ruošianti darbuotojus liaudies meno verslų pramonės įmonėms. Jos dėstytojų tarpe sutiksi ne vieną žilagalvį medžio drožėją, kalvį ar audėją. Kasmet šią mokyklą baigia keli šimtai vaikų ir merginų.

Prietyrusių meistrų žinios, patyrimas atkreipė ir mokslininkų dėmesį. Jiems padedant, Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto specialistai sukūrė tobesnę molio paruošimo receptūrą. Tai leido žymiai išplėsti Lietuvoje gaminamos dailiosios keramikos dirbinių asortimentą. Daugelis žinomų liaudies meistrų įeina į lengvosios, medžio apdirbimo pramonės įmonių meno tarybą. Kurdami naujus drabužius, avalynę, audinių raštus, konstruktoriai, modeliuotojai įdėmiai įsiklauso į veteranų patarimus. Štai kai kurie respublikos baldų fabriko jų pasiūlymu pradėjo gaminti etnografinius baldus. Nuoširdžiai padeda senieji meistrai ir Liaudies buities muziejaus, įsikūrusio Kauno marių pakrantėje, šeimininkams.

V. Žemaitis
J. Savičiūnas

Sparčiai auga Tarybų Lietuvos sostinė Vilnius. Ten, kur dar neseniai driekėsi laukai, glaudėsi priemiesčių kaimeliai, dabar iškilę dideli Baltupių, Šeškinės, Viršuliškių, Karoliniškių, Lazdynų gyvenamieji rajonai.

Nuotraukoje: Nauji 16 aukštų gyvenamieji namai Lazdynuose.

T. Žebrausko nuotrauka

PAGEIDAUJA LINO REIKŠMĖS POEZIJOJE

Panevėžio rajono Upytės bandymų stotis ir eksperimentinis lininkystės ūkis paskelbė konkursą geriausia poezijos kūriniui kaimo tematika. Pageidauja, kad kūriniuose atsispindėtų ir lino reikšmė lietuvių kaimo tematika. Pageidauja, kad kūriniuose atsispindėtų ir lino reikšmė lietuvių gyvenime, šiandieninių linų augintojų darbas.

Konkurse gali dalyvauti visų Aukštaitijos rajonų poetai.

8

RADO TARYBINIŲ KARIŲ PALAIKUS

Prieš 37 metus tarybiniai kariai išvadavo iš fašistinių grobių Zarasų kraštą. 1944 metų liepos 14 dieną 179 šaulių divizijos 259 šaulių pulkas vienas pirmųjų forsavo Šventąją prie Stoškūnų kaimo. Mūšyje didvyriškai žuvo beveik penkiasdešimt tarybinių karių.

Neseniai melioratoriai Stoškūnų kaime, ant kalvos, rado 18 tarybinių karių palaikus. Dabar tėvynės gynėjų palaikai iškilmingai perkelti į Antalieptės brolišių karių kapines.

Čikagiečiai Julius ir Marytė Urbikai Lietuvoje, Liaudies buities muziejuje Rumsiškėse, netoli senoviško malūno.

KELIAI Į KELMĘ

Ne daugiau kaip valandą dabar sugaišta pačių atokiausių apylinkių gyventojai, norėdami patekti į rajono centrą — Kelmę.

Vien pastaruoju metu baigti tvarkyti keliai Užventis-Varniai. Įvažiuojant į Saukėnus ir Kražius, įrengtos saugios sankryžos su viadukais. Transportas mažiau dulkių bekelia Mockaičių, Veiguvos, Saukėnų gyvenvietėse — jos išsifektuotos.

TONOMIS VILNIECIAMS DARŽOVIŲ

Vilniaus šiltnamių kombine to nuolat nuimamas naujas daržovių derlius. Čia auginami agurkai, pomidorai, ridikėliai, svogūnai, krapai, petražolės, salierai, tuo metų laiku, kai ypač stinga vitaminų, — cikorinės salotos, kurios auginamos tamsoje.

Siemet šių daržovių vilniečiai gaus daugiau kaip tūkstančius tonų. Kai kada per savaitę prekybos tinklui pateikia virš trijų dešimčių tonų agurkų, beveik dvylika tonų pomidorų, toną salierų.

Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Fizikos instituto lazerinės optikos skyriaus mokslininkai tiria lazerio spindulio poveikį puslaidininkinėms medžiagoms, siekiant efektyviau panaudoti jas liaudies ūkyje. Taip pat ieškoma naujų atsparių medžiagų kuriams lazeriams. Be kita ko šios medžiagos bus naudojamos kuriant elektronines skaičiavimo mašinas.

Nuotraukoje: Lazerinės optikos skyriaus jaunesnieji moksliniai bendradarbiai [iš kairės] Eugenijus Murauskas ir Vytautas Reipa atlieka eksperimentus su impulsiniu granato lazeriu.

T. Žebrausko nuotrauka

RAŠO IŠ VAKARŲ VOKIETIJOS

ANTIAMERIKONIZMAS?

Kad europiečiai būtų nusiteikę prieš amerikiečius ir Ameriką, tai negalima tvirtinti, nes iš vienos pusės apklausinėjimai to nerodo, iš kitos pusės nesigirdi balsų, kurie reikalautų "Ami go home". Bet vistiek iš vakarų europiečių pusės išsikristalizuoja kai kurios diferencijos. Tai būtų šios trys:

1. **Antimodernizmas.** Ypač jauni, akademiškai, bažnyčių žmonės yra nusistatę prieš technologinę civilizaciją, trumpai sakant, prieš "American Way of Life".

2. **Antinuklearizmas.** To naujojo judėjimo žmonės yra bendrai nusistatę prieš atominius ginklus ir atomines jėgaines. Kadangi Jungtinės Amerikos valstybės tose srityse vadovauja, tai savaime jie tampa priešais.

3. **Pacifizmas.** Kaip Willy Brandt neseniai pareiškė, pasaulis jau matė baisesnius vokiečius, negu pacifistiškai nusiteikusius. Ne tik taikos sąjūdžiai apsiginklavime mato fatalinę klaidą, nes su pinigais galima ko geresnio padaryti, galima milijonams žmonių pasaulyje suteikti geresnį gyvenimą. Bet daugiausia europiečių pykina tas faktas, kad apsiginklavimui telkiami pinigai iš tų fondų, kurie buvo numatyti biudžetuose socialiniais reikalams.

Be to skiriasi europiečių ir amerikiečių būdas. Amerikiečiai yra daugiau linkę į konfrontacijas, europiečiai nori daugiau ką išlyginti, yra pragmatikai. Dėl to skiriasi ir politiniai tikslai. Europiečiai, tą rodo ir jų istorija, nenori karu, todėl jie vertina taikos pokalbius.

Jie norėtų, kad tarp Maskvos ir Vašingtono tęstųsi nusiginklavimo pokalbiai, ir yra labai nepatenkinti, kad amerikiečiai berods teturi tik apsiginklavimo, o ne nusiginklavimo politiką. Europiečiai iš tos amerikiečių manijos daro išvadą, kad Sovietų Sąjunga ginkluosis iki mirties.

JAKUČIONIAI

Šių metų rugpjūčio "Sovietunion heute" žurnale randame 4 puslapių straipsnį su fotografijom apie kolūkiečius Jakučionius. Bendrai šis žurnalas kas mėnesį viena ar kita tema paliečia Lietuvą.

Romas Šileris

Vilnis, 1981 spalio 1 d.

Viešnageje — Ksavera Karosienė

Tarybų Lietuvoje vieši žymi pažangiosios JAV visuomenės veikėja, San Francisko Amerikos-Rusijos instituto prezidentė, Lietuvos TSR nusipelnusi kultūros veikėja Ksavera Karosienė.

Viešnią iš Jungtinių Valstijų priėmė Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto pirmasis sekretorius Petras Griškevičius. Ji buvo supažindinta su Tarybų Lietuvos ekonomikos, mokslo, kultūros laimėjimais, su respublikos kolektyvų darbu vykdančią TSKP dvidešimt šeštojo suvažiavimo nutarimus.

Ksavera Karosienė papasakojo apie Amerikos moterų bei taikos šalininkų judėjimą prieš tarptautinio įtampimo didinimą, kurį vykdė imperialistinės jėgos, apie amerikiečių tautos troškimą taikos ir socialinės pažangos, padėjo už galimybę susipažinti su respublikos gyvenimu. Susitikimo metu buvo pažymėtas JAV pažangiųjų lietuvių organizacijų ir spaudos indėlis į kovą už taiką, bendradarbiavimą ir tautų savitarpio supratimo stiprinimą.

Ksavera Karosienė pirmųjų penkmečių metais su grupe pažangiųjų amerikiečių buvo atvykusi į Tarybų Sąjungą ir kartu su tarybiniais žmonėmis dirbo naujose statybose. Už šį darbą, nenuilstamą veiklą stiprinant Tarybų Sąjungos ir Amerikos tautų draugystę, jai buvo įteiktas "Darbo veterano" medalis.

Pokalbyje dalyvavo Lietuvos KP CK sekretorius Lionginas Šepetys, CK užsienio ryšių skyriaus vedėjas Feliksas Strumilas, "Tėviškės" draugijos prezidento pirmininkas Pranas Petronis, Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos valdybos pirmininkas, "Tiesos" laikraščio redaktorius A. Laurinčiukas.

Detroit, Mich.

SUEJIMAS

Tony Vasaris, LDS 21 kp. pirmininkas ir Detroito Lietuvių Klubo vicepirmininkas, buvo išvažiavęs rugpjūčio 20 d. į New Jersey valstiją kur įvyko 39-tas metinis suėjimas jo draugų, kurie buvo Amerikos armijoje šeštame Port. Sie visi vyrai suvažiavo su savo žmonomis kiekvienai metai po antro pasaulinio karo ir atnaujina pažintį, pasikeičia savo gyvenimo išpūdziais. Jų 40 metų suvažiavimas

Vilnis, 1981 spalio 1 d.

įvyks 1982 metais West Point. Tony Vasaris ir jo žmona Millie, "Vilnies" skaitytojai turėtų daugiau parašyti į "Vilni" apie savo išpūdzius šiame suėjime.

BOWLERIAI

LDS bowleriai buvo susirinkę Detroito Lietuvių Klubo patalpose rugpjūčio 15 d. pasikalbėjimui ir užsiregistravimui ir ateinančius kėglio lošimus. Sekretorius-izdininkas Alfons Rye juos sušaukė ir atrodė, ateinantį sezoną, kuris prasidėjo rugsėjo mėn., vėl bus daug bowlerių, kurie rengsis į turnyrą 1982 metais Čikagoje.

VIEŠNIA

Sužinojome, kad Eddie Balchunas ir jo žmona Annie savo namuose turi viešnią. Tai Eddie Balchuno sesutė Martha iš Alabamos valstijos. Jiems pagelbsti linksmai laiką praleisti jo svainis ir brolienė Alfons ir Emma Rye.

MIRTIES PAMINĖJIMAS

Detroito Lietuvių Klubo valdybos pastangomis buvo mirties paminėjimas mirusios narės Margaret Matthews. Po klubo susirinkimo rugpjūčio 23 d. pirmininkė nariams paaikškino apie šį paminėjimą ir pakvietė klubo finansų sekretorių Servit Gugą pasakyti kalbą. Servit Gugas jau yra gerai pasižymėjęs tokiose kalbose laidotuviuose ir paminėjimuose. Ir šį kartą jis nepaprastai gražiai kalbėjo anglų ir lietuvių kalbomis. Pirm jo kalbos ir jam kalbant grojo liūdna muzika kurią tvarkė jo žmona Ruth Gugas ir Kęstutis Garelis.

Velionė Margaret Matthews mirė rugpjūčio 22 d. 1980 m., sulaukus 60 metų, nuo širdies smūgio. Buvo palaidota St. Hedwig kapinėse. Paliko dideliame nuliūdime savo mylimą vyrą Raymond Matthews ir dukrelę Jennie Lee Matthews, daug giminių bei draugų Amerikoje ir Tar. Lietuvoj. Velionė gimė Brownstown, Pensylvanijoje Bogušinskių šeimoje 1911 metais. Buvo pabaigus keturių metų kursą biznio kolegijoj. Raymond Matthews iš Kėdainių, Lietuvos, atvažiavo į Kanadą, vėliau į Pensylvaniją, kur susitiko su Margaret ir apsivedė kovo 18 d. 1950 metais. Po trijų metų ženatvės atvyko į Detroitą ir čia gyveno iki mirties. Susilaukė vieną dukrelę Jennie Lee, kuri yra baigusi slaugės mokslą.

Velionė buvo narė Detroito Lietuvių Klubo ir Detroito Moterų Pažangos Klubo, taipgi daug metų skaitė laikraštį "Vilnis", nes jos tėveliai buvo pažangūs lietuviai. Velionė buvo draugiška ir geros širdies ir todėl ji jos vienu metu mirties paminėjimą prisirinko daug jos draugų išreikšt didelių liūdesį ir patiekt simpatiją jos mylimam vyrui Raymond ir dukrelei Jennie Lee.

Po kalbos buvo vaišės. Gėrimus pristatė klubo raštininkas John Smith ir trustistas Kęstutis Garelis. Valgius prirengė ir visiems patarnavo Antoinette Garelis, Alice Stacey, Stella Smith ir Emma Rye. Du skanūs tortus iškepė Pat Stunskas.

Buvo gražus ir išpūdingas mirties paminėjimas.

NAUJA VALGYKLA

Sužinojome, kad Wally Olin (Ulinskas) atidarė naują restoraną ir barą, kuris randasi Crossshow Road, Inq., 13310 S. Saginaw,

Grand Blanc, Michigan. Wally Olin yra anūkas mūsų pažangiečio, laikraščių rėmėjo ir skaitytojo Frank Ulinsko. Linkime geriausių pasekmių naujam lietuvių biznieriui.

SERGA

Sunkiai serga klubietė Petronelė Walantis. Jos sūnus George yra atvykęs iš New Jersey valstijos ir yra labai susirūpinęs. Jiems pagelbsti su valgiu ir kitais reikalais jų gyventoją Anna Dockus. Ligonė gydos namuose.

Ligoninėje randasi kita klubietė, mūsų visiems gerai žinoma kvietkininkė Antoinette Webber.

Kita klubietė, Ann Turzak, taipgi serga ir gydos namuose. Jos vyras Louis Turzak yra labai susirūpinęs.

Klubietis Vincas Kirvela pranešė, kad jo brolio dukrelė Mary Sotock turėjo širdies smūgį ir randasi Heritage ligoninėje, Dearborn Heights. Taipgi pranešė, jog visiems gerai žinoma Petronė Sturon sunkiai serga University Convalescent Center, Livonia, Michigan.

Linkime visiems sergantiems greit pasveikti ir vėl būti tarp mūsų.

UŽSIBAIGĖ GĖLĖS

Mūsų gėlininkė Antoinette Webber sunkiai serga ligoninėje. Bet prieš tai ji gavo namo savininko prašymą, kad jam jos gėlių krautuvė yra reikalinga. Ji turėjo išeiti ir jau išėjo, bet kitos vietos dėl gėlių patarnavimo jau nebus. Ji nusitarė su gėlėmis užbaigt savo darbą. Mes detroitiečiai esame labai nuliūde, nes niekas niekuomet mums taip nepatarnaus su gėlėmis, kaip patarnaudavo Antoinette Webber, sav. Harper Canton Florist.

RUDENS BANKETAS

Detroit Lietuvių Klubas rengia rudens banketą savo įstaigoj, 4114 W. Vernor Highway, tuojau po mėnesinio susirinkimo, spalio (October) 25 d. Kaip visuomet, taip ir šį kartą tikimės, jog klubo nuolatiniai šeiminkai patieks skanūs pietus. Įsitėmkykite ir visi detroitiečiai bei windsoriečiai, renkitės dalyvaut: pirmą valandą po pietų, spalio-October 25 d. Stefanija

Cleveland, Ohio

L. D. S. 55-tos kuopos susirinkimas įvyko 1981 m. rugsėjo 3 d. ICA salėje, 15901 St. Clair Ave., 12 valandą pietų laiku. Susirinkimas plačiau aprašytas Susivienijimo organe "Tiesoj".

Nors oras buvo lietingas, visi ištikimi nariai susirinko ir aptarė kuopos reikalus. Turim narių, kur taipgi galėtų rūpintis savo draugijos reikalais, bet apsilėdžia.

Juozas Žemaitis buvo susirinkime grįždamas nuo gydytojo, kur jam apžiūrėjo skaudulį ant nosies. Agota Paltonavičienė rodė užgijusią žaizdą, kai jai vasarą darė akies operaciją.

Josefina Vilchinskienė, kur spalio mėnesį buvo kritus ir susižeidus, dabar geriau jaučiasi; girdėjom, Ji pakeitė gyvenvietę ir nieks nežino kur. Ji atsilanko retkarčiais į susirinkimus. Laukiame, kad ji vėl ateitų.

Ona Kazilionienė atrodė gerai. Ji taipgi pereito susirinkimo metu buvo ligoninėj, bet dabar pasveikus, vėl pildo geros narės pareigas.

Jau keli mėnesiai girdėjom, kad Ona Salin sugrįžo iš Floridos į Clevelandą. Ji seniau buvo veikli Susivienijimo narė, bet dabar mes

jos dar nematėm. Kviečiam ją vėl lankytis, su senais draugais kartu veikti ir susitikti.

Sekantis susirinkimas bus lapkričio mėnesi, aukščiau minėtoje vietoje ir laiku. Šis susirinkimas bus metinis, tai rinksim valdybą ir aptarsime kitus svarbius reikalus. Visi nariai turėtų pribūti.

Prasideda "Vilnies" vėjus. Geros rėmėjos ir skaitytojos Agota Paltonavičienė ir Veronika Mockaitienė atsinaujino prenumeratas ir taipgi aukojo fondui pinigų: Agota Palton—\$5.00; Veronika Mockaitis — \$10.00 per A. Susnį, kuris priima ir nusiunčia "Vilniai". A. Susnis

WEST LINN, OREGON

Aš čia apsigyvenau prieš 30 metų. Tada turėdavome per metus vieną pikniką Ulškių ūkyje, kur buvo graži vieta piknikams. Pažangių lietuvių tada čia buvo apie 10 šeimų. Stupuras dažnai apie juos parašydavo "Vilnyje" iš Portland, Oregono. Mirus Ulškiui, persikėlėm piknikus turėti pas Matuką, nes jie irgi turėjo didelį sodą. Prieš 3 metus Matukai pardavė savo vietą ir persikėlė į Oregon City. Belikom šeši, bet nežiūrint kad toli vienas nuo kito gyvenam vis tiek retkarčiais sueinam.

Neseniai apleidžiant Oregon City, Matukams buvo surengtos išleistuvės. Draugai Valaičiai savo namuose sukviėtė draugus ir panaišino visus gėrimais ir skaniais patiekalais.

Matukus duktė ir žentas išvežė į Los Altos, California, nes jie pastaruoju metu abu pradėjo sirguliuoti.

P. Blička

So. Boston, Mass.

Rugpjūčio 31 d. iš gyvųjų tarpo išsiskyrė ilgametis "Laisvės" ir "Vilnies" skaitytojas ir rėmėjas Stephen Eningis.

Rugsėjo 3 d. 9:30 J. C. Lubino kopyčioje susirinko nedidelis draugų būrelis atsisveikinti su draugu S. Eningiu.

Jis priklausė prie Lietuvių piliečių klubelio, kada jis gyvavo ir prie So. Bostono Lietuvių Klubo ir prie Cambridge Citizens Klubo.

Buvo gražiai aprengtas, ir prie karsto buvo apie 10 gražių gyvųjų gėlių nuo Klubų ir draugų.

10 val. J. C. Lubinas pradėjo į kapines išlydėjimo apeigas. E. Repšienė pasakė atsisveikinimo kalbą. Kalbą pasakė ir pakviestas jaunas ministeris. Abudu kalbėjo trumpai.

Apie 5 mašinos palydėjo St. Eningį į Forest Hill Crematory, kur jo kūnas buvo sudegintas. Jaunas kunigėlis, kurio pavardės nesužinojau, kopyčioje ilgai skaitė bibliją ir vis kartojo, kad tik su dievu ir Kristum galima ramiai gyventi.

S. Eningis atvažiavo Amerikon apie 1911 metus. Apsivedė Oną Pocius ir turėjo vieną sūnelį, kuris dabar yra jau 51 metų. Jo motina Ona Pocius mirė anksti, jos sūnus Hanley tada buvo tik 4 metų. Tėvelis turėjo jį vienas išauginti.

S. Eningis nesveikavo apie du metus. Zinojo kad jis neužilgo mirs, tai jis padavė graboriui knygelę su visais pinigais ir liepė gražiai jo kūną palaidoti. Taip C. Lubinas ir padarė. Gražiai buvo aprengtas. Kurie lydėtojai neturejo mašinų, Lubinas pašaukė limuzinus nuvežti juos į kapines. Ir visus, kurie lydėjo, pakvietė į Lietuvių Klubą vaišių.

E. R.

APIE KELIONĖ I LIETUVĄ

Mus gražiai sutiko Vilniaus aerouoste. Daug gėlių, mieli giminių veidai. Tik čia atvykęs dar kartą pajunti, kokia brangi žmogui tėvynė. Rodos viską atiduotum, kad ją matytum gražėjančią, kasmet dar labiau klestinčią.

Per dešimt dienų, praleistų Lietuvoje, mes pamatėme labai daug. Ekskursijos planas buvo įvykdytas — mes aplankėme Kauną, Trakus, Druskininkus, Rumšiškės. Čia kiekvienas prisiminė savo vaikystę, pergyveno gražiausius ir kartu skaudžius prisiminimus.

Visada didelį įspūdį palieka tokie architektūros paminklai, kaip Petro ir Povilo bažnyčia, Gedimino pilis, Lietuvos istorijos muziejus. Su didžia pagarba visi nulenkėme galvas prie A. Sniečkaus paminklo Karių kapinėse.

Aš mačiau Vilnių 1959 metais, kai senamiestyje buvo pilna karo sugriautų namų. Dabar jų vietoje atstatyti ir gražiai išdažyti puikiojasi namai, savo architektūra primenantys Lietuvos senovę. Neatpažįstamai pasikeitę daugelis miestų, kur išaugo didžiuliai nauji gyvenamųjų namų rajonai, puikios gamyklos. Labai patiko Vilniaus užmiestis, kur miesto gyventojai turi vasarnamius, žaliuoja sodai ir daržai. Ten žmonės gerai pailsi po dienos darbų ir turi naudą, vilų statyba aplink Vilnių, Kauną ir kitur. Lietuvos miestai vis plečiasi. Tai dar kartą patvirtina apie kylančių žmonių gerbūvį.

Kas atvyksta ne pirmą kartą pastebi ne tik kylančią materialinę žmonių gerovę, bet ir augantį kultūrinį žmonių lygį. Gatvės švaresnės, žmonės rengiasi tvarkingiau ir gražiau, nematyti gatvėse girtų. Matomai, kultūra savaiame neateina, o priklauso nuo visos tvarkos šalyje. Dabar Lietuvoje daug kultūros namų, bibliotekų, teatrų, kinoteatrų bei sporto arenų.

Lietuvoje prabuvom dešimt dienų, pamatėm daug, prisiminimų parsivežėm ilgam laikui. Tokios ekskursijos į tėvų žemę, tai lyg gyvybės elektras. Pajunti, kad ir metų našta palengvėjo. Už tą kelionę ačiū ekskursijos organizatoriams ir tikimės, kad jos bus vykdomos kasmet. J. Smalenskas

TARP MŪSŲ

— Plačiai žinomi sanpetersburgiečiai Povilas ir Aldona Alekno iš viešnagės Vilniuje atsiuntė S. J. Jokubkai ir visiems vilniečiams sveikinimą. Rašo, laiką leidžia linksmai ir įdomiai su draugais, apsisotę "Neringos" viešbutyje ir pakeliaudami toliau.

— Cicero Moterų klubo narės paprastai savo susirinkimus turėdavo Liberty salėje, Cicerijoje. Kadangi ta salė užsidarė, narių susirinkimus perkėlė į "Vilnius" salę. Nežiūrint kad iš Ciceros nearti atvažiuoti, klubietės vis tiek į susirinkimus susirenka gausiai.

— Plačiai žinoma Julia Urmonienė rugsėjo 3 dieną minėjo savo gimtadienį. Linkime jai ilgiausių metų ir geriausios sėkmės toliau aktyviai darbuotis Čikagos pažangių lietuvių visuomeniniame judėjime.

10

— Per Labor Day buvo laukiama viešnių iš Detroito — Stefanijos Masytės ir jos mamytės Teofilios Masienės. Buvo numatytas šeiminis piknikas pas Helen ir Robertą Bordner. Kadangi šiemet 94-tas vieškelis per Labor Day buvo labiau užsikimšęs eismu, negu kitais metais, tai Stefanija su Teofile vizita į Čikagą atidėjo kitam kartui.

— Šiemet "Vilnius" skaitytojų turistinė grupė aplankyti Lietuvą buvo net iš 35 žmonių. Grupės dalyviai dešimt dienų viešnage Lietuvoje patenkinti. Daugeliui teko diena kitai nuvykti ir pas gimines periferijon. Kitais metais panaši laikraščio skaitytojų grupė vėl numatoma organizuoti.

— "Vilnius" metrompažui (puslapių laužytojui) Pranui Vaitkui išvykus ilgesniam laikui į Lietuvą, jo darbą atliko John Feiza. Tuo tarpu Antanas Litvinas atliko Antonetės Vaitkienės darbą laikraštį vynioti nuvežimui į pašta.

— Daug kas atsimename Adolfą Kauką. Sio metu jis randasi Matulaitis Nursing Home prieiglaudoje, Thurber Road, Putnam, Conn. 06260. Kaip praneša Helenai Bordner jis negali skaityti nei rašyti, bet lankyti jį galima. Laiškus bei sveikinimus jam perskaito Social Service tarnautojai.

— Buvusio uolauš "Vilnius" korrespondento velionies Leono Urbono našlė Marytė per S. J. Jokubką pridavė \$20.00 — \$10 prenumeratos atnaujinimui ir kitus \$10 laikraščio \$15,000 fondui.

— Elenutės Bordner šeima prieš kiek laiko nuvyko į Antioch, Illinois, aplankyti Veros Butkis. Ta proga nuvyko ir į Rockford Memorial ligoninę aplankyti sunkiai sergančios Connie Misevich-Johnson. Jų ir visų nuostabai Connie po savaitės pasimirė. Giliausia užuojauta velionies tetai Vera Butkis. Jos adresas: Route 3, Box 177, Lake Marie, Antioch, Ill.

— Buvusi "Vilnius" redaktorė Alice Yonik rašo, kad nelabai kas su jos sveikata ir vis dar negali pergyventi širdies skausmo dėl jos anūkės Kim Luke mirties.

— Esu tikra, jog daugelis nudžiugome, kad Julija Marazienė grįžo vėl rašyti į "Vilni". Laukiame, kad dabar pailsėjusi ir daugiau padės laikraščiu. Kaip žinia, jos vyras Mikas yra ligonis ir Julija turi jį prižiūrėti, bet tas netrukdyt jai talkininkauti laikraščiu.

— Atminimui savo vyro Jurgučio sanpetersburgietė iš Floridos Elenutė Bernatas atsiuntė 10 dolerių.

LIETUVĖS PATRIOTĖS LAISKUTIS

Iš St. Petersburg Beach, Floridos, uoli laikraščio "Vilnius" skaitytoja prisiuntė laiskutį. Kiekvienam verta įsidėmėti ką ji rašo. Laikraščio skaitytoja Adelė Acienė rašo:

— Gavusi Jūsų laišką su prašymu paremti laikraštį "Vilni", atsiliepdama nors maža auka noriu prisidėti prie jo tolesnio gyvavimo, nes skaitau mielas visas žinutes, o svarbiausia apie mano brangią gimtinę Tarybų Lietuvą. Siunčiu 10 dolerių."

Sirdingai dėkojame Adelei Acienei už įvertinimą laikraštį "Kas nauja Lietuvoje" žinių skyriaus.

Elenutė

DALYVAVOME LAIDOTUVĖSE IR APLANKĖME MIRUSIUS

Rugsėjo 3 d. pas mane atvyko velionio Kosto Damalako dukterė Stella Damalakas ir abi nuvykome į Lietuvių Tautines kapines dalyvauti velionės Konstancijos Misevičūtės-Johnson laidotuvėse. Ta proga aplankėme eilės draugų kapus. Stella aplankė savo tėvelio kapą, o aš savo mylimo vyro Igno kapą ir kitų, taipgi dalyvavome minėtos draugės laidotuvėse.

Esu dėkinga Stelai už suteiktą progą dalyvauti laidotuvėse ir aplankyti mirusius. J. Urmonienė

ST. MASYTĖ LANKĖSI ČIKAGOJE

Plačiai žinoma visuomenininkė detroitietė adv. Stefanija Masytė rugsėjo 12-tos savaitgalį buvo atvykusi į Čikagą su savo mamyte Teofile Masiene. Viešnios buvo apsisotusios pas savo bičiulius Aną ir Stasį Jokubkas. Sekmadienį, rugsėjo 13 d., Helen Bordner suruošė viešnioms priėmimo pietus, į kuriuose buvo pakviesta ir daugiau svečių. Popietę leido gražioje Bordnerių rezidencijos kieme-parke medžių pavėsyje, šnekučiuojantis įvairiais klausimais, liečiančiais "Vilnius" reikalus.

Džiugu buvo matyti Teofilę Masiene. Nežiūrint kad ją kamuoją isisenėjęs arthritis ir prieš kelerius metus lengvas paralyžiaus smūgis, palietęs jos dešinę koją ir negali pavaikščioti be "walkerio" pagalbos, bet moteris vis linksma, šneki, pakilia nuotaika kaip ir visuomet būdavo. Gi kalbant apie Stefaniją, ji bile kokiame suėjime nuotaikų serdis.

Buvo malonu ir linksma turėti šias viešnias, o ypač gyvenančias laikraščio "Vilnius" rūpesčiais.

Elenutė

P. A. VAITKAI GRĮŽO IŠ LIETUVOS

Pranas ir Antonette Vaitkai giminių kvietimu buvo išvykę mėnesiui paviešėti į Lietuvą. Buvo iškviesti giminės, gyvenančio Vilniuje, bet ta proga aplankė gimines Kaune, buvo nuvykę į Žemaitiją, taipgi į Suvalkiją A. Vaitkienės tėviškėn, susitiko daug draugų ir pažįstamų. Grįžo abu patenkinti viešnage ir priėmimais.

Jeigu kas trukdė viešnage, tai kad šiemet Lietuvoje vasara buvo vėsi. Tačiau nežiūrint to, vasarotojams ir pasėliams tas nepakenkė. Šienapjūtei lietus žalos padarė, bet dėka dabar gausiai žemės ūkyje technikai beveik visas šienas buvo sudorotas. Gi kalbant apie žmones, visi entuziastingai stato naują gyvenimą.

Plačiau apie viešnage ir išpūdžius ketino parašyti patys. Elenutė

JOHN FEIZA APLANKĖ GIMINES

John Feiza šiemet į Lietuvą buvo nuvykęs su "Vilnius" skaitytojų turistine grupe dešimčiai dienų. Tai buvo jo antra kelionė kaip turistų į Lietuvą.

Kaip aną kartą, taip ir šį kartą Feiza buvo nuvykęs į Jurbarką ir Lauksargius į savo tėvo gimtinę, kur susitiko su savo šeimos artimaisiais. Šį kartą Feiza pas gimines toli nuo Vilniaus išbuvo net tris dienas. Sako, visi giminės gerai gyvena, džiaugiasi tarybine santvarka.

Be paviešėjimo Lietuvoje, grupė grįždama penkioms dienoms buvo sustojusi ir Leningrade, kur teko pamatyti daug ko gražaus, žavingo.

Elenutė

H. BERNATAS DŽIAUGIASI APLANKIUS LIETUVĄ

Su "Vilnius" skaitytojų turistine grupe šiemet Lietuvon dešimčiai dienų buvo nuvykusi ir sanpetersburgietė Helen Bernatas. Ji yra gimusi ir augusi čia Amerikoje, iki šiol Lietuvos nebuvo mačiusi. Laiške, rašytam angliškai, ji neatsidžiaugia šia kelione ir apsilankymu savo tėvų žemėje. Girdi, niekas dabar man nebeapasakys, kaip skurdžiai Lietuvoje žmonės gyvena, pamačius viską savo akimis, kad visiškai kitaip gyvena, o ne taip, kaip daugelis čia šneka.

Laiške Helen Bernatas džiaugiasi, kokį gražų Vilnių matė nuo Gedimino kalno užlipusi į pilies bokštą. Neatsigrožėja Helen Lietuvos panoramomis, kurios jai priminė Woods & Lakes, Wisconsin apylinkes, kur prieš 38 metus ji leido savo jaunus dienas.

Helen Bernatas neatsigėri ir Lietuvos žmonių kultūringumu, sveitingumu. Tiesa, ji Lietuvoje giminių neturi, bet dėka turistinės grupės vadovei Josephinai Miller ir drauge grupėj keliavusiam John Feiza, su daug žmonių susitiko, su daug kuo šnekėjosi.

Helen Bernatas yra turizmo mėgėja. Daug važinėja, daug keliauja. Bet šios kelionės į Lietuvą niekaip negali pamiršti, vis tebėra kaip sapnas. Todėl, jeigu neįvyks jai kokių suklumimų, ruošiasi ir kitais metais vėl vykti į Lietuvą ir pasidžiaugti ja.

Baigdama laišką dėkoja "Vilnius" darbuotojams už turistinės grupės suorganizavimą. O kad tokias grupes ir toliau organizuotų ir "Vilnius" gyvuotų, kartu su laišku atsiuntė ir \$10 vertės čekį.

Paskutiniai laiškė žodžiais linki geriausios sėkmės laikraščio darbuotojams, taipgi daug labų dienų John Feizai ir kitiems grupės dalyviams.

Elenutė

Stefanija Masytė ir šiemet bus vadininkė

Per pastaruosius kelerius metus plačiai žinoma detroitietė Stefanija Masytė aktyviai dirbo Detroito ir jo apylinkėse "Vilnius" vajuose atnaujinti prenumeratas ir verbuojant naujus skaitytojus. Jos darbtumas ir stropumas stebino mus visus, dirbančius laikraščio reikalui kaip kolektyve, taip aktyve.

Šiemet Stefanija Masytė ir vėl sutiko būti vadininke. Ir tenka laukti šį išpareigojimą atliks kuo puikiau kaip ir per praeitą vaju. Laikraščio administracija jai linki geriausios sėkmės.

Detroitiečiai ir Detroito apylinkės "Vilnius" skaitytojai kontaktokite ją, kurių ji nepaspės paraginti, kad atsinaujintumėte savo prenumeratą. Nepamirškite, kad laikraščiu reikalinga ir finansinės paramos.

Elenutė

Vilnis, 1981 spalio 1 d.

Sisevičiai parėmė demonstraciją

Aktyvūs pažangiečiai Josephine ir Kazimieras Sisevičiai pridavė \$30, kad ši auka būtų perduota renkantiems paramą rugsėjo 19 dienos demonstracijai Vašingtone. Jų auka buvo perduota. Didelis jiems ačiū.

Sia proga tenka pasakyti, kad Josephinai su sveikata nelabai kas. Lankėsi pas gydytoją ir pripažino, jog sunegalavusi širdimi. Turi vengti daug vaikščioti ir susilaikyti nuo sunkesnių namų apyvokos darbų. Gydytojas patarė imti vitaminus B-1 ir B-12. Elenutė

Kazimieras Welbasys atsiliepė pirmutinis

Kaip žinia, "Vilnius" administracija laiškais atsikreipė į visus skaitytojus kiek kuris išgali prisidėti prie finansinio vajeaus, kad sukėlus laikraščiui \$15,000. Lemont, Ill., gyvenantis ilgametis laikraščio skaitytojas Kazimieras Welbasys į administracijos kreipimąsi atsiliepė su \$10.00 pirmutinis, tuoj tą pačią dieną, gavęs administracijos laišką.

Kazimieras Welbasys jau virš 90 metų amžiaus, gyvena iš Social Security pensijos pas savo dukterį Stellą. Dėl akių susilpnėjimo vargiai jau begali skaityti laikraštį, bet sulaukęs jo nepadeda į šalį.

Sis Kazimiero Welbasio stropumas, gavus administracijos laišką kuo skubiausia pasiūsti laikraščiui auką, rodo jo karštą meilę laikraščiui. Elenutė

Atminimui savo tėvų atsiuntė \$20

Beveik jau metai, kai Peoria, Ill., mirė uolūs pažangiečiai ir laikraščio "Vilnius" skaitytojai Jonas Shatkus spalio 15 d. ir jo žmona Ona gruodžio 15 d. Jonas mirė sulaukęs 95 metų, Onutė — 93 metų. Giliame nuliūdime paliko sūnų Jurgį, dvi dukteris — Theresą ir Alma, keturis anūkus, šešis proanūkus ir vieną pro-anūką.

Abu jie buvo pažangios minties, skaitė pažangią spaudą ir ją stambiai rėmė, priklausė LDS ir LLD kuopoms nuo pat jų įsikūrimo.

Sūnus Jurgis atminimui savo tėvų ir sekdamas jų pėdomis atsiuntė "Vilniai" \$20.00. Šis jo gestas vienas iš pavyzdinių, kaip pažangių idėjų atmosferoje užauginti vaikai nepamiršta savo tėvų. Elenutė

Cicerietės apdovanojo "Vilnius" namą

Ciceros Lietuvių Moterų klubo narių susirinkimas įvyko rugsėjo 3 d. "Vilnius" salėje. Narių atsilankė vidutiniai. Kaip žinia, mūsų susirinkimai vykdavo Ciceroje, Liuosybės salėje, kuri dabar uždaryta ir sueigoms nenuomojama.

Apsvarščius klubo padėtį, pasisakyta ir toliau laikyti susirinkimus "Vilnius" salėje.

Pirmininkei Estelle Bogden paaiškinus, kad "Vilnius" pastatui reikia naujo stogo, narės nutarė prie to reikalo prisidėti su visa šimtaine. Manau tai sveikintinas dalykas. Gražu būtų, kad ir kiti klubai pasektų cicerietes.

Sekantis susirinkimas nutarta turėti lapkričio mėnesį, pirmą trečią dieną. Tikiu, kad apie tai praneš valdyba. E. Marquardt

Vilnius, 1981 spalio 1 d.

Reikia 150 žmonių

Laikraščio "Vilnius" skaitytoja veteranė Elizabeta Batutienė, atsiliepdama į kvietimą prisidėti su auka prie laikraščio \$15,000 fondo vajeaus, per savo sūnų Mykolą Batutį prisiuntė \$100. Tai pirmą tokia stambi auka šiame finansiniame vajuje sukėlimui minėtos sumos.

Elizabeta Batutienė pažymi, jog reikia 150 žmonių — "Vilnius" skaitytojų, — kurie prie šio vajeaus prisidėtų su šimtinėmis ir vajeus kuo sėkmingiausiai pavyktų. Išties, 150 žmonių nėra daug. Tenka laukti, kad tiek atsirastų, kurie su šimtinėmis prisidės. Praktika rodo, skaitytojų meilė laikraščiui yra pakili. Elenutė

S. IR A. CHAPAI TUREJO SVEČIŲ

Stella ir Anton Chapai turėjo svečių. Prieš kurį laiką pas jų dukrą Norine Briggs buvo atvykę iš Los Angeles, Cal., anukė Julia ir anūkas David Briggs. Duktė Norine ir žentas Tom iš Kalifornijos sulaukę savo vaikų buvo išvykę atostogauti į Wisconsiną. Tuo tarpu Stellai ir Antanui Chapams teko saugoti dukters Norine ir žento Tom namus. Nežiūrint to, vis tiek Chapams buvo smagu sulaukti iš tolimos Kalifornijos anūkų.

Kaip žinia, Stella ir Anton Chapai Colon, Mich., turi giminių. Ruošiasi artimiausiu laiku aplankyti tenai Josephine ir Russell Tanis bei kitus. Elenutė

Laiškutis su 50 dolerių

Plačiai žinomos "Vilnius" skaitytojos veteranės Anna Remeikienės-Miller, gyvenančios Pittsburghe, Pa., globėjas Stanley Paulauskas atsiuntė laiškutį: Gerbiami draugai:

Perskaičiusi Jūsų laišką, prašanti laikraščiui paramos, dėdėnė Onutė tuoj nusprendė, kad parašytiau čekį \$50 vertės jos vardu kaip auką "Vilniai".

Be to pasakė: "Lai gyvuoja mūsų brangus laikraštis "Vilnis" ir siunčiu geriausius linkėjimus kaip laikraščio kolektyvui, taip visiems pažįstamiems".

Kaip žinia, Onutė Remeikienė-Miller savo laiku gyveno Čikagoje ir aktyviai reikėsi pažangių lietuvių judėjime. Pittsburgan persikėlė gyventi prieš keliolika metų. Elenutė

LDS 2-ROS APSKRITIES KONFERENCIJOJE LAUKIAMAS SVEČIAS

Rašėme, kad spalio 25 d. yra šaukiama LDS 2-ros apskrities kuopų atstovų konferencija, kurioje bus sudarytas komitetas priėmimui LDS 25 seimo delegatų ateinančią vasarą. Taipgi teks aptarti vietinių kuopų ir aplamai LDS reikalai.

Apskrities komitetas atsikreipė į LDS Centro prezidentą S. Gugą, kad jis atvyktų į konferenciją ir kartu galėtume apkalbėti eilę svarbių reikalų. Kol kas dar teigiamo nei neigiamo atsakymo negavome, bet turime viltį, kad gerbiamas S. Gugas suras galimybę dalyvauti šioje konferencijoje.

Prašome apskrities kuopų atsiųsti į šią konferenciją skaitlingą delegaciją ir rūpestingai aptarti visus LDS reikalus.

Koresp. J. M. nė

J. Marazienė bus vadininkė

Ilgametę "Vilnius" vadininkę Juliją Marazienę Amerikos Moterų Kultūros klubo narės vėl išrinko vadininke atnaujinti prenumeratorams. Tenka laukti, kad su pagalba klubo narių ji nepaliks nė vieno skaitytojo neatsinaujinusio prenumeratoro taip, kaip ir kasmet nepalikdavo.

Laikraščio administracija linki jai geriausios sėkmės ir kreipiasi į klubo nares padėti jai šiame sunkiame vadininkų darbe. Elenutė

Priminimas Roselandietėms

Dar kartą primenu Roselando Lietuvių Moterų klubo narės, kad mūsų susirinkimas įvyks spalio 5 d., 12:30 val. po pietų, Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave. Būkite tiek malonios ir pasistenkite atsilankyti į šį susirinkimą, nes jame atžymėsime net dviejų mėnesių narių gimtadienius, rugsėjo ir spalio.

Lauksiu visų narių dalyvaujant. Sekr. J. Urmonienė

LDS 2-ros apskrities posėdis

Siuomi prašau LDS 2-ros apskrities komiteto narius dalyvauti posėdyje, kuris įvyks spalio 14 d. 12 val. dieną pas Marazus, 3524 So. Lowe Ave. Siame posėdyje aptarsime būsimos konferencijos ir kitus reikalus, kurie liečia spalio 25 d. konferenciją.

Lauksiu visų apskrities komiteto narių atsilankant. Sekr. Isabelle Peters

Turistės laiškas

Dear Nellie DeSchaaf:

I want to express my thanks to the Vilnis newspaper for sponsoring the tour to Lithuania from July 12, 1981 to July 31, 1981. I enjoyed the trip very much.

All of the tours were interesting and informative, but the one to Rumsiškes was my favorite. It gave me an opportunity to see firsthand how the Lithuanian people lived many years ago.

I met some of my relatives for the first time. It was quite an experience. I never knew I had so many. Perhaps on the next trip to Lithuania, I shall be able to meet the rest of them.

I just had to write and tell you that I had a wonderful time and that I have many pleasant memories of the trip.

It is a shame that you were unable to make the trip. Sincerely,

Helen Kumpick
New Kensington, Pa.

Graži parama "Vilnius" namo remontui

Pastebėjusi spaudoje, kad reikalingas "Vilnius" pastatui naujas stogas drg. Lucille Matuz paskambino man telefonu ir pasiteiravo apie reikalą. Paprašė, kad ją aplankyčiau. Rugsėjo 9 d. pas ją nuvykau. Radau sėdinčią ratukų kėdėje. Visas mūsų pokalbis sukosi apie "Vilnius" reikalus. Prisiminėme, kaip dirbome organizacijose ir "Vilnius" vajuose, kai ji buvo sveika ir gyveno Čikagoje, prieš išvyksiant į Florida. Lucille apgailestavo, kad ji dabar negali su mumis dalyvauti susirinkimuose ir vajuose, nes liga jai pastojų kelią.

Ji sako, jei turėtų abi kojas, nežiūrint, kad rugsėjo 10 d. atšventė savo 85 gimtadienį, dar galėtų atlikti nemažai svarbių darbų, bet vis tik norinti prisidėti prie "Vilnius" pastato stogo apdengimo, minint savo 85 gimtadienį, nuo kiekvienų metų po dolerį. Įteikė man \$85 ir prašė perduoti namo priežiūros komitetui. Jos prašymą išpildžiau. Didelis jai dėkui už gražią paramą. Linkiu, kad ji dar daug gražių gimtadienių sulauktų ir nepalūžtų.

Ilgiausių metų Tau, miela Lucille! Julija M.

Spalio 4 d. bus šaunus banketas ir koncertas

Spaudoje buvo minėta, kad Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugija rengia šaunų banketą arba "Smorgasbord" spalio 4 d., 12 val. dieną, "Vilnius" salėje. Rengimo komitetas: Estelle Bogden, Petrė Malinauskienė ir Jonas Feiza dirba sušilę, kad tik šauniau prie jo pasirošus. Kultūrietės pasižadėjo namuose pagaminti įvairaus skoningo maisto ir atnešti į minėtą Smorgasbord.

Renginio tikslas sukelti pinigų "Vilnius" pastato naujam stogui. Kiek yra žinoma, nemažai draugių ir draugų yra pasižadėję prie to reikalo prisidėti su stambesne suma pinigų. Tikimės, kad jie duotą pažadą ištesės minėtame bankete.

Mūsų mielos Lakštutės pasižadėjo duoti puikų dainų koncertą. Taigi, atsilankę ne tik skoningai pasivažiinsite, bet ir išklausysite gražių lietuviškų dainų, kurių esame išsilgę. Iki pasimatymo spalio 4 d. "Vilnyje"! Rengimo Komitetas

A. STAŠKIENĖ PRIŽIŪRI DUKROS

Atsimename, cicerietė Antanina Staškienė prieš keletą metų persikėlė gyventi į Kaliforniją pas savo dukras Eleonorą Claras ir Frances Lawrence. Džiaugėsi prie dukterų gyvenimu, tačiau prieš pusantrų metų ją ištiko baisi nelaimė — paralyžiaus smūgis. Ir nuo tada visą laiką turi būti ratukuose (wheel chair) intensyviai prižiūrima dukterų.

Antanina gyvena savame apartamente, dukterys pasimainydamos budi prie jos visas 24 valandas per parą. Dienos metu, kad nenuobodžiautų, dalyvauja Senior Day Health Care programoje, kur duodami tokiems ligoniams įvairiausi užsiėmimai, mankštinimai ir panašiai.

Jos adresas: Mrs. A. Staškienė, 2240 California str., Apt. 25, Mountain View, California 94040.

Elenutė

11

**Prisiminus
Juozą Pavilionį**

Spalio 1 dieną sukanka trys metai, kai mirė Juozas Pavilionis. Velionis sveikas būdamas visur dalyvavo ir kiek sąlygos leido pinigškai rėmė pažangią spaudą ir visą judėjimą. Prieš mirtį jį buvo skaudžiai suspaudusi paralyžiaus liga. Negalėjo pats iš namų išeiti, bet nuolatos įteikdavo paramos laikraščiu, ką daro ir jo mylima žmona Bessie.

Nors jau trys metai kai jo nėra mūsų tarpe, bet paliktas gražus prisiminimas ir darbai tebėra neužmiršti tų, su kuriais jis dirbo ir pavyzdinai sugyveno. Tad jį prisimena ne tik žmona Bessie, sūnus Albertas ir marti Elena, bet ir mes, su kuriais jis taip pavyzdinai sugyveno ir veikė pažangos labui.

Lai jam bus lengva šios šalies žemelė, o mes prisiminsime jo gražius darbus ir gerbsime jo kilnų atminimą.
J. Urmonienė

**MIRĖ IR PALAIDOTA
CANNIE JOHNSON-
MISEVIČIUTĖ**

Po ilgos ir sunkios ligos rugpjūčio 31 dieną mirė Cannie (Konstancija) Johnson-Misevičiūtė, sulaukusi vos 60 m. a. Velionė gimė Wisconsin valstijoje, bet augo ir veikė Čikagoje, Roselando apylinkėje. Jos tėveliai Justas ir Mary Misevičiai buvo pažangūs žmonės, taip ir išauklėjo savo atžalyną. Cannie dainavo Roselando Aido chore ir veikė draugijoje. Sukūrė šeimos židinį Jake Johnson ir apsigyveno Antioch, Ill. Ji ir čia gyvendama gražiai veikė tarpe to miesto žmonių. Buvo per eilę metų renkama į atsakingas pareigas.

LIŪDNOS MIRTIES METINĖS

Juozo Pavilionio

Liūdnai praslinko 3 metai nuo tuo skaudaus įvykio, kuomet mano mylimo vyro ir sūnaus tėvo, **Juozo Pavilionio**, sustojo plakusi jautrioji širdis. Jis iš mūsų atsiskyrė visiems laikams 1978 metais spalio 1 d.

Nors jau bus du metai, kaip mes negirdime jo malonių žodžių ir rūpestingų nurodymų būti naudingiems ne tik sau, bet ir visai žmonijai; kaip reikia gerbti kitą, kad būtum paterbtas.

Mes žinojome, kad jokios dejonės mums jo iš šalto kapo negražins, bet atėjus mirties metinėms norime garsiau sudejuoti ir pasiguosti jo ir mūsų draugams, kad mes liūdimė jo netekę ir kad jo gražus gyvenimas ir kilni meilė mums ir visai darbo klasei yra nepamirštama, o jo kilnus atminimas bus gyvas iki mūsų krūtinėse širdys plaks. Lankysime jo kapą Lietuvių Tautinėse kapinėse ir puošime gyvomis gėlėmis.

Lai Tau mūsų brangusis būna amžina ramybė!

Liūdinti žmona **BESSIE**
sūnus **ALBERTAS**
ir marti **ELENA**

Velionė buvo "beautician", tai turėjo plačią pažintį moterų tarpe.

Daugiau kaip metus buvo sunkios ligos varginama, dėka jos mylimos tetos Veros Butkus buvo motiniškai prižiūrėta ir slaugoma. Teta gyveno savuose namuose, Cannie. Teta ne tik namuose ją slaugė, bet ir Rockford Memorial ligoninėje, prie jos buvo veik kasdien. Man teko ją aplankyti ir mačiau, kaip rūpestingai ir motiniškai teta buvo prie ligonės, o jai mirus, ji rūpinosi tinkamu ir gražiu palaidojimu.

Laidotuvės buvo iškilios. Rugsėjo 3 d. 11 val. ryto Strang Funeral Home susirinko nemažai jos artimųjų, kad suteikus paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Atitinkamą kalbą pasakė dvasiškis Stephen Williams. Po to buvo nulydėta į Lietuvių Tautinės ir palaidota prie jos pirmiau mirusių tėvelių, Justo ir Mary Misevičių.

Liūdna ir gailla, kad tokioje jaunystėje turėjo skirtis nuo mūsų, žinant, kad dar galėjo daug gražių darbų atlikti, bet beširdė mirtis nesigaili, ji skina jaunus ir senus...

Velionė paliko liūdinčią mylimą tetą Verą Butkus, vyrą Jake, brolių Ričardą Misevich su broliene Jean ir jų dviem sūnelius, bei daug kitų giminių ir draugų. Su miela Cannie man teko artimai draugauti. Liūdžiu netekus jos, taipgi reiškiau gilią užuojautą Jos artimiesiems, ypač tetai Verai Butkis ir tariau jai nuoširdžią padėką už tokią motinišką meilę. O mielai Cannie lai bus amžina ramybė!
H. Bordner

Mirė lietuviai

Rugpjūčio 25 dieną mirė Mary Straplėnė-Bagdonaitė, sulaukusi 77 metų, gimusi Čikagoje, Ill.

Rugpjūčio 26 dieną mirė Mary Šimkus-Juzelėnaitė, sulaukusi 66 metų, gimusi Čikagoje, Ill.

Rugpjūčio 30 dieną mirė Raymond P. Milašius, sulaukęs 61 metų, gimęs Illinois valstijoje.

Rugpjūčio 30 mirė Vilijus Žirgulevičius, sulaukęs 71 metų, gimęs Lietuvoje, Kedainių apskr., Survilaiškio kaime. Amerikoje išgyveno 30 metų.

Rugsėjo 2 dieną mirė Adolfinė Medžikauskienė-Cerkauskaitė, sulaukusi 94 metų, gimusi Lietuvoje Kaltinėnuose, gyvenusi Žarėnų valsč., Butkų kaime. Į Ameriką atvyko 1949 metais.

Rugsėjo 5 dieną mirė Sophie Spetyla, sulaukusi 87 metų, gimusi Lietuvoje.

**Laidotuvių direktorius
"Vilniai" \$10**

Bostonietė E. Repšienė atsiuntė "Vilnies" fondui \$10.00, kuriuose ryšium su neseniai mirusio Stephen Einingio mirtimi, paskyrė laidotuvių direktorius Joseph C. Lubinas, 546 East Broadway, South Boston, Mass., telefonas: 268-5185.

Laidotuvių direktorius Joseph C. Lubinas laidojo velionį Stephen Einingį. Žinodamas, kad velionis buvo uolus "Vilnies" skaitytojas, jo atminimui skyrė šią auką laikraščiu.
Elenutė

**Mirė ir palaidota
Ona Soltmanienė**

Po ilgos ir sunkios ligos rugsėjo 6 d. mirė Ona Soltmanienė, sulaukusi 85 metų amžiaus. Velionė gimė Lietuvoje, Kapsuko rajone, Mikališkių kaime. Į šią šalį atvyko 1914 m. Prieš tai trumpai gyveno Anglijoje.

Velionė priklausė prie daugelio lietuviškų organizacijų. Per eilę metų buvo narė Roselando Lietuvių Moterų Klubu. Per pastaruosius 10 metų negalėjo dalyvauti sueigose, nes buvo praradusi regėjimą. Buvo mūsų klubo garbės narė.

Rugsėjo 9 dieną iš Petkaus koplyčios buvo lydėta į Lietuvių Tautinės kapines ir palaidota šalia pirmiau mirusio vyro.

Laidotuvėse dalyvavo gražus būrys velionės draugų ir pažįstamų, kad atsisveikintų ir patarnavus paskutinį kartą mielai lietuvaitei. Nemažas būrelis dalyvavo ir Roselando Lietuvių Moterų klubo narių. Laidotuvės buvo su religinėmis apeigomis. Jomis rūpinosi dvasiškis Anicetas Tamošaitis.

Po laidotuvių visi dalyviai buvo pakviesti pietums. Taip buvo visiems padėkota už suteiktas paslaugas.

Lai bus mielai klubietai ramu išsėtis šios šalies žemelėje!
J. Urmonienė

Rugsėjo 6 dieną mirė Juozas Lubinas, sulaukęs 59 metų, gimęs Lietuvoje, Šakių apskr., Griškabūdyje. Amerikoje išgyveno 30 metų.

Metai be Juozo Budrio

Sukanka metai, kai netikėta mirtis ištiko darbštųjį "Vilnies" šeiminką Juozą Budrį, bet kiekvieną kartą apsilankius į "Vilni" nejučiomis akys ima ieškoti besisukinjančio Juozo. Prisiminus, kad jo jau nėra ir nebus, telieka apgailėstauti ir prisiminti jo gražus ir rūpestingus darbus.

Juozas buvo vienas iš tų, kuris "Vilni" ir jos reikalus statė aukščiau visko. Jis nekartą yra sakęs, kad dar einant "Žarijai", jau jis prisidėjo prie jos platinimo ir ją rėmė, o "Vilnies" nepraleido nei vieno numerio neperskaitęs ir pinigškai dažnai parėmęs.

Pradėjęs pastoviai dirbti namo prižiūrėtoju, rūpinosi ne tik namo reikalais, bet padėdavo spaustuvėje, administracijoje, kur tik buvo koks reikalas, ten matėme ir Juozą. Neveltui jo visi taip pasigenda.

Visi žinome, kad dejonės jo mums negražins, bet Jo mirties metinėse norisi jį prisiminti ir pasakyti, kad Juozo asmenyje, ne tik "Vilnis", bet ir visas pažangus judėjimas neteko nuoširdaus ir atsidavusio darbo žmonių gynėjo. Jis mums paliko pavyzdį, kaip reikia rūpintis laikraščiu ir kaip reikia pamiršti save, o dirbti visos darbo klasės labui.

Juozo jau nėra ir nebus mūsų tarpe, bet mes minėsime jo kilnų atminimą kol gyvensime ir jį laikysime tikru pavyzdžiu, kaip reikia dirbti žmonių labui. Užsilių Julija

SO. BOSTON, MASS.

Mirus

Stephen Einingiui

Reiškiame gilią užuojautą velionio sūnui Stenliui, taip pat visiems giminėms Lietuvoje, artimiesiems bei draugams.

O. Graham	J. Družienė
F. Graham	V. Kavaliūnas
E. Kershis	J. V. Kvietkas
E. Repšienė	J. Stonis
A. Janus	E. Fremontienė
S. Janus	P. Žukauskienė

Mirus

MESA, ARIZONA

Nancy Gordon

ir
SAN DIEGO, CAL.

Jozefinai Dorinienei

Reiškiame gilią užuojautą Jų artimiesiems, giminėms bei draugams ir pažįstamiems.

Antanina Staškus
Frances Lawrence
Eleanore Claras